

MA WUOK E MUMA

Be ker Donald trump dhi bedo jal ma
jakel kethruok?

Ere kaka inyalo tieko luoro mari?
Ndiko mondiki ewi kidi.

Kor Mawuok E Muma.

Due mar achiel – adek 2017

2. Weche Mokor Mawuok E Muma. Eyo machalo kama:

5. Ere kaka inyalo geng' luoro? Wan duto wan –gi luoro: Ere kaka wanyalo timo?

13. Puonjri e Muma e puonjruok mar 11: Weche mondiki je kidi. Toeche mokor mawuok e Muma bende wanyalo ng'yo ni Muma en adiri kokalo kuom chweco.

31. Weche piero ariyo gaboro ma puonjowa kuom lamo machopo: Mar 6; Be inyalo puonjori kaka lembi nyalo chopo kare?

Tok bugni: internet kod Radio. Ma nyiso ji kaka ginyalo yudo puonjruok kuom Continuing Chuch of God.

Mbele mar Bugni nitie picha mar ker Donald Trump ma oyier kaka ker mar 45 mar United States.

Wech mokor mawuok e Muma
gi ondiki kod kanisa mpng'ere
kaka Continuing Church of God
1036w.Grand Avenue, Grover
Beach,
CA,93433,<http://www.ccog.org>@2017 Continuing Church of
God. Ogoye chapa USA kendo
kendo gik moko duto man eije
okopi.

Ok oyieni goyo bugni ka ok
omiy thuolo mar timo kamano.

Ok wago ohala kod bugni
omiyo ka ok idwar bugni, to
ndikinwa elog tich marwa man
Grover Beach. Watiyo gi loko
mar 'New k King James version
(@ Thomas Nelson.inc., kendo
omiwa thuolo mar goyo gi
chapa koa kuom 20 century
articles the KJV) mak mana ka
ok otigo to ibiro nyisi.

Jandiko maduong' en Bob
Thiel.

Jatim nonro mag gik mondiki
en Joyce Thiel.

Jasomo mogik machungo
kuonde maricho en John
Hickey; SBC. Jakony en Shirley
Gestre.

Jago picha: Pichni te owuok
kuom jo od Thiel kla moko
bende igloo kuom sirika (ka ok
kamano to ibiro yudo ka
ondikni)

WECHEGI OWUOK KUOM
BOB THIEL JANDIKO MADUONG'

Be Ker Donald trump dhi bedo Jakel kethruok?
Lemneuru Donald Trump.

Kampen mar yiero mar kom ker e piny USA e higa
mar 2016 ne okelo pogruok ma pok ne aneno.

Ne oyier Donal Trump kaka ker mar 45 eyo ma ji
ok ong'eyo. To jal mane gipiemgo ne nigi sigana
marach.

Muma siemowa ni:

Nikech mano ewach mane malaikamajarit ong'ado
mondo ji modak epiny ong'e Nyasaye maduong'
moloyo ema nigi loch kuom pinje duto mae piny.
Onyaloo keto ng'ato ang'ata modwaro obed ruoth
kata da obed ni en dhano adhana. (Daniel 4:17).

Endalo mane itimoe kampen, Nyasaye ema
nong'eyo ng'at mane biro bedo Ker.

Ok odew kaka ibiro kawo yiero mar Ker Donal
Trump; Ka in ja USA, oningo ilemne kaachie kod
josiasa mamoko.

(1) Koro wach mokuongo ma adwaro kwayo en ni
monda ji oter yuokgi ne Nyasaye ka gilamo kendo
ka gisayo ne ji duto, kendo gigoyoerokamano.

(2) Nyakagilem gilem ne ruodhi gi jotelo duto
mondo wadag enigma mokue kendo moboch ka
waluoro Nyasaye, kendo ka wan joma odimbore
chuth.(3) Lemo ma kamano en gima ber kendo

malong; ne Nyasaye.ma Jawarwa.(1 Timotheo 2:1
– 3)

Mana kaka ne ondiki e buk ma luwore gi ma. Ni ok
odew ni ng'at mane mne ibiro yier. Jal ma oyie
kaluwore ni wan endalo mag giko, jalno nyaka
chop kor mar muma endalomag giko(mi otim gik
ma kalo kethruok) kod obiro chopo kor mage
mane okor mane siemo ndalo mag
giko.(mayudore e2Timotheo 3:1-5)

(5) kata mana Donald Trump nyaka chop weche
mokor. Wan gi weche 13 manyiso ni Donald
Trump nyalo bedo jajel kethruok

(1) Eseche moteloeni, en kinde higni 6000 mane
Nyasaye omiyo dhano mondo obed gi loch epinyni
chiegni rumo. Wan ekinde mag giko chenro mar
nyasaye. Odiochieng achiel chalregi higni 1000 ne
Nyasaye. (2petro 3:8, Zaburi90:4) kendo koro
oningo wang" e kwan mar ndalo (Zaburi 90:12)ma
e ranyisi mokwongo ma nyiso ni Donald Trump
nyalo ded ja kel kethruok

(2) Donald Trump oyie kod riwruok mar pinje mag
Europe nikech ogoyo kodgi ohala omiyo ma nyalo
chopo weche mokor wawuoyo kuom ruoth
nyanduat maen jatelo mogik ma mariembo
ondiek mondikie e buk mar fueny (Fueny13:1) jo
Europe mamoko to dwaro Ronald Trump nikech
dwarogi giwegi.

Bedo mar Ronald Trump etelo miyo pinje mag
Europe thuolo mar donjo, kendo bedo gi teko.

(ango momiyo jagoro maduong mar Europe miyo Ronald Trump lwedo. ----,9/23/16 kod jomoko wacho ni maekinde ma Europe ma telo me pinje ma Ugwe.Der spegel 11/14/16. Muma puonjo ni Europe biro bedo gi jolueny marateke (Daniel 11:25) kendo biro ketho teko mag joma tek(Daniel11:39) maen mana USA higa2015 Donald Trump nowachoni ok onyal lokore.

Nyasach muma todwaro ni jotelo olokre kagisetimo gimoro maqrach manyalo kelo kethruok(cfJonah3:6-9) Donald Trump kod jotelo mamoko mag USA ok ongeyo ni Nyasaye dwarzok maka ok kamano to USA dhi lal nono kendo kethore marach (Isaya30:12-13, Daniel11:39)

(4) Ka ing'yo chandruok majo China dhi kelo ne jo USA, Trump ngiyo to Europe kaka kama doyudie konyruok kaokoparo chandruok ma riwruok kodgi nyalo kelo ne USA.

(5) Weche mag Donald Trump nyiso ni oguro kit loch mosiko kendo maing'yo motegno mae kit loch inyalo tiyogo chopo kwan mar 666 mondiki e fueny 13:16-18

(6) wadak e ndalo mag kueno masirikal bende kuenoe. Gin ndalo makech mane okor (Amos 8:11) To Donald Trump kod lochne nyalo kete matek eyor kweno goyo chapa. Internet kendo modo gi yud kaka ginyalo medo keto wechego etim

(7) Donald Trump en jachode, en kod club kodkuonde ma jituge bende nonyuomo dhako mane tiij chode kendo igoyo picha.

To magi gin timbe ma ogwenyore kod muma. Trump tero USA e kum(ISAYA 30:12-13,jo-rumi 1:18-32) magi ema osemyo kendo biro miyo kelo lweny,chandruok mar kor yamo,yiengnni mar piny nok mar chiemo kod oro.

Mariko 13:7-8, Luka 21:10-11 ndalo machandruoge biro medore

(8) Trump owuon osewacho moloyo nyadichel ni obiro keto Amerka bedo gi loch kendo kaluwore gi ndalomar muma, ongeranyisi mochiwo.U.S. A Osebedo kodok chien tim, yuto kod yo rlweny. (kata obedo ni joluenjgi topod nenore ni ni tek) muma siemowa kkuong kwe ma piny biro temo loso ma en mana gima nyisowa ni giko osechopo. (1 Thesalonika 5:3,Jere 6:14-15)

(9) Wechene chungne kod kaka owuoyo kuom jok ma ok oyie gi wechene nyiso ni ok en jaiera. Ma nyalo miyo ji winj lit (Ngeche 29:2) weche mowacho terowa mana esiem ma wayudo e 2Timotheo 3:1-6)

(10) Chung mare eyor in ngiso ni omiyo lwedo riwruok mar Dinde mamuma okwero kata kamano ndalo giko dinde biro riwore (Zakaria 2:6-8, Fweny 17:18) ageno ni odhi lando ni omiyo lwedo winjruok mar

bedo e din achiel.

(11) Donald Trump n ng'at ma pogo ji kidienje ariyo ka ocheigni gi jok manok kod jo muslim. Gen ni chandruok kod nganyo nitie. Okor emuma ni, chandruok nobed edieru. (Rapar Mar chik 32:25) Muma bende osiemowa kuom chandruok mane biro a kuom Jo Arabik endalo mag giko. (Zaburi 83:3 – 8) Jo Siria moko bende osedonjo USA kendo gi nyalo monje .

Ma en gima chopo kor mag Muma. (Isaya 9:8 – 9 ,11 – 12)

Donald Trump jawuoro, ja sungo kendo tingore malo. Muma wacho ni ng'e ni richoni nyalogoli oko (Kwan 32:23) kendo sungo telo, bang'e kethruok luwe. (Ngeche 16:18) Donald Trump nowacho wach moro otieno mar dwe mar ariyo, tarik 23,2016:

Ok yotna mondo aketh pesa nikelch mano egima asebedo katimo enigma na duto. Achoko, achoko kendo achoko ng'e uru ni ajaruoro nikelch adwaro pesa kendo adwaro pesa.

Abiro ngisou gima adhi timo. Adier wawuor adier koro wadhi bedo mawuo kaka jo United State kendo wadhi choko. Wadhi kelo pesa mang'eny kod gik mang'eny Kendo wadhi tingo Amerka malo kendo. Un jopiny anyisou ni adhi tingo Amerka malo kendo---

Udhi bedo mamor gi ker maru kendo mamor gi pinju. Be uwinja?

Donald Trump wacho ni ojauworo kendo ohero pesa. Jaote Paulo nondiko ni

To ng'e malong'o ni kinde mag chandruok nobedie endalo giko.

Ji nobed joma oherore kendgi gi wegi, kendo mohero pesa. Ginibed jo ma wuorore kendo ma jong'ai kendo mayanyo ji, bende ok ginibed joma winjo jonyulgi, bende ok ginibed joma goyo erokamano kata joma oluoro Nyasaye.

Gini bed joma ok ohero jowetegi, kendo mamako sadha. Gini bed jokuoth, kendo joma owore kendo jomahundu, kendo joma ok ohero gik mabeyo.

Gini bed adhoke kendo joma mwomore- -

Kendo josunga bende gini bed joma ohero raha molo Nyasaye.

Gini tin gik ma miyo ginenore kajokma oluoro Nyasaye, to ngimagi to nonyis ni gionge gi teko maluoro Nyasaye kelo. Into nyaka ibed mabor gi joma kamago (2 Timotheo 3:1 –5)

(13) Sigand Donal Trump ng'iso ni en gi gope mangeny ma oolo kendo ok odwar chulogi. Muma

nyisowa ni joricho olo gope to ok gi chul (Zaburi37:21) USA nigi gope mangeny to Muma siemowa ekethruok mag ndalo giko mar bedo gi gope mang'eny (Habakkuk 2:1 –8) Ka Donald Trump omedo olo gope to ok ochulo, mano nyalo kelo podho mar USA (Habakkuk 2:6 –8)

Jo kristo bende nyaka lemne jotendgi (1Timotheo 2:1 –3) Asebedo ka alemo ne Donald Trump kendo ongeyo ni jok mangeny gin jo kristo onengo tim kamano bende mano be nyalo konyo USA?

Onyal:

Waneye kaka Daniel bende notony gi roho kendo no nyiso ruoth Nebukadenezzar niya;

Kuom mano, ruoth luwo gima onyisini. Wetimo marach to tim maber kendo kech joma odhier mondo ichul godo richo misetimo. Kamano nidhi nyime maber (Daniel 4:27)

Ka Donald Trump oduogo kuom nyasaye kod jo USA to dipoka omedni gi teko

Kaka inyalo tieko luoro ma in –go

Ogoye gi Dr. herman (higa 1955 mar radio church god).

Be. in gi kiawa kuom tich ma ingo?

Be in iluro ka pesa olalni – kata ka ionge gi pesa am idwaro? Be touché madongo kata paruok kata ka ionge gi tich?

Be ka osiepeni oweysi kendi kata hera man ekindu orumo nyalo miyo ibed gi ngi'ma marach? Koro chik iti Gim Oningo Tim?

E sigand ji mor gin gi tich, ka gigneyo mang'eny omiyogi mor. To gima lich en ni moro mar parruok, touché mag chuny, cancer kod bedo gi kiawa osemyo ji mang'eny obedo gi ngima marach kendo omayo ji mor.

Kuonde te ji osebedi gi kuyo. Olala ma ji goyo kod ngima mar dak mar joote bend osemyo ji tara gi gana obedo gi luoro. Ok wangeyo kaka wanyalo yueoyo.

Ang'o momiyo wan gi luoro kod parruok? Ang'o momiyo ok wanyal tieko tieko luoro kod parruok ma wan – godo?

Endalo ma ok wanyal bedo gi paro ma ber ma ok en mana ndalo ma mbom kod mano malos gi Hydrogen. Ma en ndalo ma ji ok nyal bedo gi paro maber.

Ji alufu gi alufu nigi paro ma richo. kendo ji tara gi gana ok nyal timo gima ber nikech gidak kod luoro - ma onge tiende kendo ma ok owinjore gibedgo.

Luoro ma onge tiende miyo ok wanyal bedo motegno, ma kawo parruok, kendo ma e gima ketho paro ma wan godo kaachiel gi ringrewa.

Luoro kelo parruok – to parruok donjo engimawa. Be isefwenyo ni jok ma nigi parruok kod luoro gin jok ma ngimagi ni e twech?"Aluoro wachno..." Kendo," wachano miyo parruok kata mana eyo ma giwuothogo ok ber.

Endalo ma wadakie ni en ndalo mag wuoro kaka wamedo mana timo duorowa wawegi e kaka wamedo bedo moluorni, weche ok bi dhi kodwa maber. Wabedo gi parruok gi kuom gima dhi timorenwa. Paro marach ma wan go ketho kendo nywaso. Ngimawa.

Nya di mang'eny paro ma wangodo kuom luoro ochomo mana kodwa liel/bur – kod bedo joma okiare. Nitie luoro ni " nitiere gima rach gi par dhano "- ni nitiere dok chien kod pach dhano endalo ma wadakie ni kendo ma miyo ji paro mana timo richo.

Eyo machiel en ni bedo ni ok wanyal geng'o parruok ma wan godogi ' miyo waneno ni ok wanyal gimoro, bende ni ok wanyal bedo gi gik ma wakonyorego e kendo ma wantie .ka nga'to odak kod luoro ,to parowa ok nyal konyowa.

Kendo ngi'mawa bende ok nyal dhi nyime meber.

Nitiere yo ma wanyalo tiekogo chandruok kendo nitie yo ma wanalo tiekogo luoro?

Be luoro duto rach?

Kuom higni mang'eny, chandruok mar luoro osemyo ji mang'eny pachni osechung' kendo ok ginyal paro gimoro. Josomo pok oyudo dwoko. kaka mana e ngimagi bende gin ji chandruok machal kamano.

Jathieth mag obwongo to wacho ni ka ng'ato oketo pache e gima gale kendo obedo modich to luoro ma en godo nyalo rum. jok mosetemo parogi go pok obedo gi mor ma dwarore En adier ni ka ng'ato obedo no ok par gimoro to owuondore kendo owuon. To wuondruok ok nyal kelo ne ng'ato konyruok kata matin.

Jomoko osetiyo gi yedhe mamero ji mundo otieknegi parruok .Dacteche bende oseloso yedhe ma inyalo tiyo mondo ogengi parruok. To kata kamano luoro, kod kiawa kaachiell gi touché mag obwongo gi luoro pod medore a meda.

Mondo omi wayud dwoko, nyaka wang'e ni nitie luoro twenge ariyo (1) **luoro ma konyo kod**

(2) **luoro ma kelo tho.** Ko luoro mar konyruok onge to de koro onge ng'ma de koro ngima kawuononi ! Luoro maber rito ngima mar dhano. ka luoro ma kamano onge to ok wanyal rito ngimawa: Ma e luoro ma onongo waduar.

To ngi ane: ka ok wabedo gi paro maber mar kit ngima dhano, to paro mara ema bironi kendo kendo koro ibedo gi luoro ma nyalo ketho ngima ngato.

LUOR EN GIMA JI PUONJORE

Tieko luor en gima nyaka wapuonjre, koro wapuonjreuru.

Mokwongo nyaka wang'e ni luor en ango,
Bange oningi wake etim kaka wanyalo genge to
Nyaka wapugre gi wound kod luoro manyalo kelo tho
Luoro maber en rieko:kendo en ngeyo ka opo ni waromo gi chandruok, en gima ongere ni nyaka waluer
Po en luoro mane machalo kamano, luoro nyisowa ni gimoro rach.
Osiemogi ni nyaka waikre roomo kod gima rfachno omiyo nyhaka watim gimoro mondo wagenggo gima chalo kamano. To ka in obedo mana gi luoro to ok imanyo kaka inyalo konyori ok ibi yudo konyruok.

Jok man kod paaruok mangeny gin jok ma ok tim gima owinjo gitim kendo ok gin joma nigi chung motegno ewi wach moro. Gin joma luor kata timo gimoro koro luoro mar gi ema koro tiyo kodgi, omiyo gibedo misumbni mag luoro.

Eseche malongo mowinjore wapuonjre loyo luoro en ka ngato pod tin to ok puonj nyithindo yore mabeyogi ka gin edala Kata School.

To pok odeko mundo wapuonjre ngima en gima ber ahinya ma ok oningo wabed momemore. Ok odewo higni ma wan godo koro we wapuonjre pogo gima konyowa kod gima nyalo hinyowa.

LUORO MANONO KOD NYIEGO

Seche moko luoro ma wangodo nayal year kod jowetewa, wan kod luoro , moko ma ji oluoro :luoro mar nok pi, mar ringo gi ndege, mar ling ,mar mudho, tipo mar duo, luoro sime ,baruwa ,weche ma iluongo kod ojanja!.

Luoro machal ka mago e ma miyo achien wabedo kod chandruok mopogore opogore kaka mar obwongo kod paro marach ma miyo wawinjore.

Adier paro kobedo mang'eny to iyudo ka jomoko nyalo lokore .to mamiyo wabedo nyaka mar neon kama ,remo nitie,kata luoro le ,kata bet kendi ,kata luoro **NENO NGA'TA MA OK**,luoro ma **BEDO MA LUOR. kod LUORO MA REM E GIMA ITIMO**.ka wa med e w imago ,to wayudo ni luoro nyalo miyo ngato kawa ngimane.

Adier wan gi luoro ma dhano nyaka bedgo to kata kamnao luoro gi ka obedo mang'eny mokalo be nyalo kelo tho kuom ranyisi mon kod ngiri tara gi gana ma nigiluoro kuom chal margi nikech gigombo mondo ginentre ni gibeyo.parogigo nyalo tuo mar paro kod mar ringruok ji Kodak marach to luoro medore ameda kendo ma kelo luoro.

Be iseno jok ma luoro osemiyo ok nyalo kata chung e nyim ji ma wilo? To gin giluor mana ni gimarach e ma dhi timorenegi ka giwuoyo?pok gipuonjore ni e ngima mar dhano ni luoro ma a hinya ok ber.

Seche moko wan e ma wakelo luoro kod parruok kendwa wawegi.Ayubu nowacho ni:Gimoro amora ma a luoro oseyuda,

kendo gik ma bwoga e ma timorena (**Ayubu 3:25**)chow kod mon podho kendo luar piny nikech luoro kod parruok .Ma osebedo ka medore chakre Iwnej ariyo mag piny ngima.ma bende en gima oseketo arita kwe obedo marach.To luorogi osenong gi moyudi ni gihinyo ji nikech koso bedo gi rieko kod ng'eyo.

Gima miyo wabedo gi chandruok mag luoro kod parruok en ni ok waseketo maino kuom puonjruok tieko ich wang ma seche moko wabedogo .Jonyuol ma ger, wuone ma ok dew nyithindgi ,mine mag kod yuto mang'eny ,nyiego man e ot moro, kod mino wach,ting'ruok malo ma kwerewa ting'orego malo – magi magi duto e gik makelo parruok.To adier gima **KELO LUORO MA WAN – GO OK WATEM** mondo wafwenygi kendo wamany machalo kamano.

RANYISI MONG'ERE EN NI:

Magi egik mabiro tiomorenya ka ok wanyal manyo kaka watieko chandruok mar paro .mokwongo en ni nyaka ma pod tin inyuomo to kar bedo gi mar to en mara gi dhaw seche te kod dak gi luoro.Ting mar bedo dhako kod dak mar keny ohewe kendo ok onyal .Prruok nyalo kelo buok ma apoya .Nikech ang'o?

Ibiro yudo ni wuon nyakono ok dew nyathine ,kata miyo en lvero ,kata japuonjne timbene richo ,kata onge gi jok ma giromrego endalone ma osechako pong'.Kata en gi chandruok mar parruok , kata onge nga't ma nyalo hoye ,kata samora en kod chandruok e ringruok/dende.samoro bende owinjo lit ka ochako ng'ijo malo .samoro bende ochako bedo gi luoro mar nyuol kaluwore gi gima osiepene nyiso kuom nyuol.

Magi gi **MANA RANYISI MONG'ERE.**

Jomoko kuomu osebedo gi chandruok maka mayo.

Wang'I ane gimomiyo parruok kelo chnadruck ne ringrouk mana kaka wasewachcho malo kanyo.

Nitiere tudruok man e kinde obuongo kod del duto .Nyaka watud obuongo kod del mondo wayud kaka wanyalo bedo gi mor mondo kendo wang'eng' luoro .Solomon nong'eyo chandruok kendo ne ondiko ni wang' mamor duogo chuny, kendo wach maber miyo del bedo mangima (**Ngeche 14:30**).Kendo nondiko niya : Ber chamo a lot kama oherie moloyo chamo ring'o mimit kama ochayie .(**Ngeche 15:17**).

Nitiere tudruok mantiere e kinde chiemo ma wachamo kod obuongo mar dhano.ka obuongo oseluor to ooro wach ne masin man e ich mundo ong'e ni gima rach biro .Omiyo oikoro kong'eyo ni gimarach biro . omiyo fuononi mandendwa Iore ne gimarach ma biro .Kodeko e ng'ado wach kata ng;ato wach ok yotwa ,to dendwa bedo gi chandruok mang'eny omiyo luoro miyo dendwa ok tio maber kaka dwarore .Omiyo dendwa duto te koro ok ti maber kendo ma miyo paro kod del kaachiel gi obwoungu ok nyal tiyo maber!.

Luoro kelo touché madongo ka ok wamanyo kaka wanyalo tieko .chiemo mabeyo ,rieyo del kod paro maler miyo ng'ato bedo mangimane ber – en parone kod dende.

Ka gik moningo ti edendwa ok otiyo to gilokore sum ma kendo hinyo ngiamawa ,ma miyo wabedo mokiare kendo mokuyo " Ji jawachoga ni:" mano mana pacha a wuon ,," To kata kamano ,paro ok rach kendo paro kutiyo maber miyo wadak maber.mano e gima oningo watigo e ngimawa mondo wabed...

maonge kod chadruoge mang'eny .wasebedo gi touché mang'eny mikelo gi luoro kod parruok .Waloko obuongo moningo watigo **E GERO DEL** obedo gima koro **KETHO DENDWA**.

LEK MABUOGO

Eseche ma wabedo gi kiawa kod dendwa paro chako bedoe .To parowa oningo watigo eyo maber mar kelo konyruok .En eyo ma watiyogo mondo wadhi nyime maber .To kata kamano wasetiyo kode eyo marach kendo okelonwa mana bugruok kod luoro .kuom ranyisi ,wan gi chandruok mar ich , bang'e ,Alsa (**Ulcers**) ma kelo (**cancer**) kansa bang'e okelo tho ma en gima ji te oluoro ! seche moko ka ok inyal paro maber kendo in kod obuongoni ok nyal keto weche kare , to idak ma gi luoro .

Bang'e wachako bet kod lek mabuongowa. lek mang'eny wuok mana kuom obwongo mool ..tije watimo godiochieng' miyo obuongo ol emomiyo wayuwyo gotieno ok wang'eyo kaka wayueyo ! solom nowacho ni: ka in gi parruok mathith ,to ibiro bedo gi lek maricho ,kamano bende ka wecheni ng'eny to inaylo wacho gima ofuwo (**Eklesiates 5:3**).

Gima timore pile gi paro mar dhano en ni omedo mana jiwu luoro kod parruok .Be en gima buogo ng'ato ni remo moriwire gi obwongo e ma kelo luoro makamogo gotirno ka paro mar luoro omedore ,to lek kod parruok riwire to kelo luoro mar tho .Kendo ma miyo ng'ato tho kpo tin ji MAG'ENY E PINY osebedo misumba mar luoro makelotho luorono kelo paro marach kendo omiyo del gi chandruoge mang'eny .omiyo dhano gi paro mogwenyore gibed gi snadruok eyore mag lem.sandruok ok en mana gima kelo tiekoruok.

Mar bedo kod geno marach mar chuny ,kod luoro kendo omiyo ng' ato nyalo tiekore kendo owuon .To ok onyal tieko chnadruok ma godo .

YORE MA WANYALO TIEKOGO LUORO.

Ka wafenyore yore makelo luoro kamano to wanyalo ng'eyo kaka wanyalo keto kodgi. Nyaka wamanyo yore mabeyo mar loyogi. Ji woundore nit ho ok en ja wasigue –to ni en mana osiepwa maber. Wachno ok en adieri, tho en ja sikwa. Yo makende ma wanyalogo tiekogo luoro en mana ka wafwenyo gima tho en adieri.

Paulo nyisowa nit ho en jasigu ni the en jasigu. (1 Jokarintho 15:26).to yesu Krsito oseloso yo mar tony.” Jawarwa Yesu ... notieko tho kendo nokelo gima ketowa eler kokalo kuom injili. Nikecvh Nyasaye ne ok omiyowa chuny mar bedo ngoche, to nomiyowa chuny mar bedogi teko gi hera kod ritruok. (**2Timotheo 1:10-7**).

To ere kaka wanyalo golo parruok mar tho kod luoro mamoko ma buogowa?

Wapar puonjruok mokwongo mane wuoyo kuom pogruok man e kinde gima konyoji kod gima nyalo hinyo ng'ato. Luoro nyalo bedo marach kata maber kaluwore kaka ikawe. Luoro maber en mamiyo ng'ato nyalo goyo **OKANG!**

Luoro maber nitiere e yore a riyo - mokwongo en luoro mabiro kende – ma siemowa kuom gima rach enigma ma ringruok. mar ariyo en luoro **MAR CHUNY** mar ngima mosiko ma nyaka chieng.

ji mang'eny wigil will gi luoro. To kata kamano ka onge to ok wanyal loyo weche moko mag luoro makelo tho. **LUORO MAR CHUNY** iluong ni luoro **RUOTH** kata **LUORO NYASAYE**.ma opogore gi luoro moko mag jochiende!

Luoro mar dhano e dende konye kuom gima rach ma biro .ma en luoro maber. luoro amr chuny ma en mana **LUORO NYASAYE** siemowa kuom tho mosiko ma nyaka chieng .am en luoro maber ma puongowa. Nyaka wapuonjre kuom teko kod bedo gi loch mar Nyasaye wasepuonjore ni Nyasaye chiwo kendo okawo ngima. mano emomiyo Yesu nowacho, miyeuru luor. (**Luka 12:5**).

Ango momiyo luoro Nyasaye ber?

Endalo ma wantieni ji ok oluoro Nyasaye wang'I ranyidi mar Noah. Luoro mane obedodgo nomiyo oloso ARK mi nokonyo joode ‘’, (**Jo Hibrania 11:7**). Noah nolouro teko, mar Nyasaye mano ne gima kare kendo ne en ok owevo luorono omiye parruok kod kiawa engimane? Noah notiyo gi luoro e yo mowinoje. kendo notimo gima kare?

Ber mar teko mar luoro nyasaye ji ok ong'eyo. koro we wang'I ber mare. kokalo kuom luoro Ruoth, ji weyo richogi. (**Ngeche 16:6**) luorono siemowa ni Nyasaye biro kumowa ka watimo richo!

Ka watimo rciho to wahinyore wawegi. koro ma puonjowa mondo **KIK watim** richo omiyo ka watimo to secge moko Nyasaye kumowa. mano e kaka luoro Nyasaye Konyowa kik watim richo mar chuny kod mar ringruok. Luoro.....

Ruoth en chakruok mar rieko (**Ngeche 15:33**).

Ka waluoro Nyasaye ,to warito chiknene kod gima owacho .Wechene omdiki e buk maler,ma en muma ,Muma ema otingo rieko mar Nyasaye .dwarone nyisowa kendo pogonwa kind gik makare ka maricho.osiemowa e richo mar timo richo ma

kwalo mor marwa kod gigewa kod ngima mochwere ,Luoro Ruoth Nyasaye mondo kod ngima aming'a gi kue mange gima thagi (**Ngeche 19:23**).

Puonj kuom luoro Ruoth Nyasaye e muma ma nyien en ni kaka petro nowachoni;” Luoro Ruoth Nyasaye” (**1 peter 2:17**) wachno ochakonuo kendo e (**fweny 14:7**); Luoro uru Ruoth Nyasaye.Kanisa mar Nyasaye ne nigi kwe e seche mane “ giwuotho ka Giluoro Nyasaye kendo Roho amler ne jiwogi ka wuotho kodgi !. (**Tich Joote 9:31**).

Ere kaka wanyalo Nyiso, ni waluoro Nyasaye.

Ere kaka luoro Nyasaye golonwa parruok e chunywa? To ere kaka luoro Nyasaye puonjowa mondo kik wabed kod paro maricho e pachwa?

Jaote Johana Nondiko: Luoro onge ei hera, kendo hera maradier riembo luoro. Luoro en kum, omiyo ka ng'ato nigi luoro, to pok ochopo e hera maradiera.

Bed gi kiawa kod parruok ma wan godo ikelo mana kod. Luoro kendo magi timore ka **HERA** mar adieri onge. HERA timo mana dwarz mar Nyasaye.”Nikech hera Nyasaye en mako chikene ”. (**1 Johana 5:3**)

chike Nyasaye keto pogruok man ekinde gima rach kod gima ber. kendo ginyisowa kum ma timo richo kello:”**Richo en ketho chik.”**(**1Johana 3:4**)

Ka waluoro Nyasaye to wabedo kod hera mopong chunywa kod pachwa. hera tieko luoro kod chandruok mag paro ma e kaka **ONINGO** waluoro Nyasaye.

Koro, we waponjre **KAKA WANYALO YUDO HERA MARADIERI**.ma e kaka petro nowuoyo.”Omiyo temuru jiwo yiew gi timbe mabeyo, to timbe mabeyo. Ujiw gi rieko. Rieko ujiwuru gi ritruok, to ritruok ujiw gi kinda. To kinda ujiw gi luoro Nyasaye.Luoro Nyasaye to jiwuru gi hera owete hera owete to jiwuru gi hera mar adieri ” (**2 petro 1:5-7**).

Wadhi ngiyo YORE ABIRIO ma nvisowa kaka inyalu tieko luoro mari .

Mokwongo nyaka ichak kod yie. **Yie en ang'o?** ka nga'to onge gi yie to ok onyal moro (Nyasaye): Nikech jal mabiro ire Nyaka yie ni entie kendo ni en gi mich momiyo jok modware (**Jo Hibrania 11:6**).

Ok inyal **LUORO NYASAYE** ka ok iyie ni entie kendo en kod mich kuom gik ma watimo kata orach , kata ober Yie ok en gima inyal wacho ni ingo ka ionge kode.Yie emamiyo wan'eyo ni Nyasaye nitie .Kendo en gima ongiore ni ok inyal bedo ng'ate ka ok I lokori I weyo richoni !Yie en gima ng'ato bedgo.Kendo wapujre bedo kode.Ok inyal mana ja miriasia mi ibed kod yie.samoro inyal bedo kaka dhako moro mane ondikona ni ”Onge kaka anyalo ketoro mondo aluoro Nyasaye.” Adier ok inyal ketori iwuon mi iluoro Nyasaye! Nyaka iwinj echunyi ni igombo luoro Nyasaye.

Mak mana ka in kod dwarz mar somo (**PLAIN TRUTH: ADIERI MAKENDE**) mond I puonjri ng'eyo loch kod teko mar Nyasaye.

WECHE ABIRIO MAG CHENRONE.

Mokwongo: Nyaka omed ndhadho kuome bedo gi yie kuom teko mar Nyasaye.medo ndhadho nyiso bedo modimbore, mokue, ma ja

ratiro kendo keto weche duto kare. Ma en gima opogore gi tim wuodruok kod anjaw .Nyaka walokre ericho mawatimo ling' ling' mopondo!.

Nyaka wawe muma riewa, tiegwa kendo kwerwa richowa e yo mowinjore. Wasom kaka chow kod mon mane oluoro Nyasaye be timo. Ka ne gilokore giwego richogi. Ng'e malongo ni luoro Nyasaye ok en timo dwachwa, to en eyo ma wapujorego weyo timbewa maricho ka wayie kuome kendo waluwo gima owacho .Ok en ting'ruok malo ni in ng'ama kare,to en lokruok mongirore.

Mar Ariyo: wech ni puonjori, mingeyo imedoe yie. ng'eyo Nyaka wadhi nyime ka wapujore nyaka wachopie e lokruok mar bedo jomaler!

Mar adek: weche ma wasepuonjore nyaka waket e tim. ka wapujore ni nyasaye omitowa thuolo mar yiero, to nyaka waket tim gima wayierono. ma ok onyiso ni koro wabed kendowa, ooyo, to ma nyiso mana ni wabed motan'g kuom timbe ma ok long'ojne wuoro. Paulo nowacho ni:

Bende ji duto ma dwarz piem ritore e chike mag tugo: (**1 Jokorintho 9:25**) ma nyisowa ni nyaka wabed gi **RAGENG'** enyimwa ma en achiel kuom yore ma wanyalo geng'ogo luoro mano. Nyaka wabed ka wamiyo luor parowa kod ringrewa mana ka idwarz timo kamano.

Mar ang'wen: Nyaka waritre. kendo ma e gima oningo telnwa e pachwa. Ritruok miyo ng'ato ok bed gi luoro.Nikech ong'eyo ni onge gima osetimo marach .To ritruok biro mana ka ng'ato omiyore luor kendo owuon

koloyo tem ,'' masira keto kinda.'' (**Jo Rumi 5:3**). ok inyal bedo piny bang'e I wacho ni in kodhruok.

Mar Abich: Ritruok to meduru ko luoro Nyasaye: luoro nyasaye nyiso ni ichal kod timbeni, to dwarz mar Nyasaye kod kite otere muma. Ji mang'eny wacho ni oluoro nyasaye to gionge gi teko ma luoro nyasaye kelo (**2 Timotheo 3:5**) kit Nyasaye en ni iluoro dwarz .ma en mana ka in gi yie, ngeyo horruok ko ritruok ji mang'eny paro mana chal mar nyasaye to ok gisom muma. To eka gidagi tekone.

Mar auchiel:Hera mar owete medore kod bedo ja adieri enyim nyasaye ma en gima yot timo moloyo hero wadu .Jakobo owuoyo kuom lep.lep ema wapakogo nyassaye ma en wuoro kendo en ema wayanyogo ji ma nyasaye ochweyou'' (**Jakobo 3:9**) Nyasaye en ng'ama kare .To owetewo ni kod ringruok .Omiyo ok yot mondo gibed jo adiera jomahore ,joma konyoji .machung' motegno , ma nyalo bedo ja adieri ka owetewa nigi chandruok.

Bedo ja adieri ji mang'eny osetiyo kode eyo marach ne jowetegi. Nyasaye wapujore ng'ado bura kare ne jowetewa.eyo machielo ji mang'eny ok ng'ad bura kare ma miyo ji bedo gi kuyo kod luoro.

Mar Abirio:Hera e wach mongi kuom wechego te yesu nowacho ni:heruru wasiku kod gwedhuru jok ma kuong'ou .(**mathayo 5:44**).ka ihero wasiki ,to ok ibi bedo gi luoro kuom gima ginyalo timoni .hera en e wach mogik .gol luoro duto man kuomi .yesu nowacho niyaonge hera maduong ma ng'ato nyalo herogo osiepene moloyo chiwonigi ngimane.(**Johana 15:13**).Hera mar adiera

tieko koda ka luoro maduong moloyo – ma en luoro mar tho.

gik moko abiriogo man e chenro mar mondo ibed gi kwe mar chuny “ **Kwauru eka Nomiu” (Luka 11:9).**

HERA EN ANG’O

Hera chopo chike Nyasaye kokalo kuom roho mare kod dwarepne. ka ihero waadu, to ok inyal timone marach mano emomiyo hera chopo chik dudo. (**Jo rumi 13:10**). Ok inyal hero ng’ato ma iwe ma ok ichopo chik duto .To bende ok inyal rito chike duto ka ok iheo ja bathi kod jasiki.Hera miyo wabeddo gi roho kendo ojiwo chike mag Nyasaye gima kare kendo mowinjore.ka waluoro Nyasaye to wabiro bedo gi hera.

Wang’I ane kaka mumma lero hera eyo makende (mumma **am wadhisomoni leronwa hera kaka ondiki**).

Kata da bed ni apogo giga duto ni Joma odhier,kendo kata ka achiwo gi ringer mondo wang’ to aonge gi hera ,to mano ok konya kata matin .Hera timo kinda kendo ong’won .Ok otim nyiego,kendo ok osungre ,bende ok opakre .

Hera ok tim gima kuodo wich, ok odwar kendo, iye ok wang’. bende ok omak sadha. Ok omor gi tim ma ok kare, to omor gi adiera.

Hera odhil e weche duto, kendo kata ang’o ema otimore, to pod en gi yie, gi geno, kod kinda.

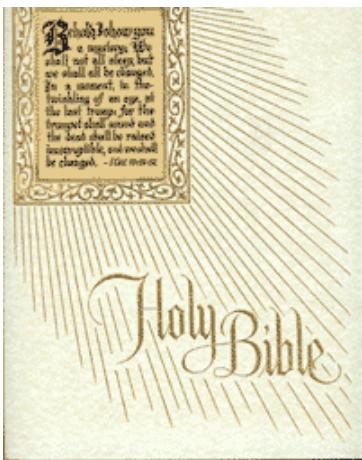
Hera ok rem. tich lulo wach to norum, kendo dhum gi dhok moyoreyore nowe, bende rieko notieki.

Hera **OK NYAL REM (1 Jokorintho 13: 3-8)**.

Maeyo ma inyalo tiekogo parruok kod luoro ma inego.kwa Nyasaye mondo okonyi timo

SOM E PUONJRUOK MAR MUMA .

Somo mar 11: ndiko mondikie e wi kidi

Bob Thiel, Jandiko maduong.

Ogoye chapa 2017 kod continuing church of God.

Puonjni nochak kod ng'ato achiel e hinga 1954 e bwo jal manosenindo miluong ni **C. Paul Meredith** mane ni e Kanisa miluong ni **Radio Church of God**.

Kata obddo ni weche be mane ondikie ok owe oko,to wasetiyo kode e higni ma elufu 21 kendo oting'o ndiko mang'eny .kaachiel gi weche kod penjo ma ne onge e iye .Ndibo te obigi loko mar NKJR ,to okope kuom The Thomas Neslon publishing .To loko mar KJR seche moko itiyogo .To kuonde matin watiyo gi loko mar jo katholik.Machalo kaka New Jerusalem Bible (NJB) .

CHWECH MAR PINYNI NYISO NI MUMA EN ADIER.

Mumbino **OHULO** gima onyiso. Adieri mowacho gin gik ma **INENO. Kuonde** ma otigi ngeche, muma ochako **LEROGI**.to piny ok oyie kuom muma. kata mana jotend dinde moko ok oyie gi muma wacho.

En adier- **KENDO EN KAMANO!** ji lerona weche kapenjowa ni" ang'o momiyo ukawo muma kaka e **EN – NO!** " Ji modak e piny sani ok oyie ni muma ok ohulo gima owachono ni kendo. **NYASAYE OK OHULO GIMA OWACHO; JI SEWUONDI** mi oweyo yie kuom muma kendo **OWEYO YIE NI NYASAYE NITIE!**

Ma ekinde moningo wapujonre **ADIERI KUOM TEKO** mar **MUMA**.

KINDE MAG CHANDRUOK CHIEGNI.

KINDE MAG giko **MAR PINYI** ringo piyo piyo. emomiyo ndalo mag chandruok hie osechopo koro oningo **IGEN MANA NYASAYE**.

NDALO MAG CHANDRUOK NI NITIE. **TO YESU** nosingonwa ni " ng'at MOTIMO **KINDA** nyaka giko **E MANOKUO** " (**Mathayo 24:13**).

Koro nyaka itim yiero sani – **KAPOK MASIRA MADUONG' MADUONG OCHOP** – to nyasaye nitie kendo gima owacho nyaka ochopi.

Koro duaro ni mondo ibed gi yie motegno **MADUORORE MA MUMA OWUOYO KUOME**.oningo **ING'E** kendo **ING'E** malongo ni muma ni muma en buk mondiki.

Kokalo kuom teko mar roho maler. kendo en e moting'o rieko mar **NYASAYE** ma nyalo gik moko duto momiyo dhano. **KA ILUWO WECHE MONDIKI E MUMBI** kanyo, to iluwo yo mar **ADIERI** – gen weche mabiro teloni endalo mag giko ma wantiegia.

Jaote Paulo nosiemowa kuom ruako wasigu ma koro en jo " Sayansi " ma ochung ataro

kod wach **NYASAYE** – ma en muma – ni **OK E GIMA WACHO ADIERI** .To Paulo nosiem’owae kowacho niya :into pogri gi weche manono maone tiengi kod mbekni ma ji goyo kuom gima giluongo ni Rieko .ma chalo gi mag josayans am gin man gik mogwenyore gi ndiko kodyie marwa (**1Timotho 6:21 – 21)(KJV)** .

Jo sayans wacho nio chwech duto te ni ochakore kendgi mosmos, to ma e wach am ni ataro gi wach mar ni **NYASAYE** e mane. ochwego gik moko duto ma nogol kod jolony ma josomo to kata manao wach ni timore ni nyasaye e jachwech kendo ma en ataro mar gima **Muma** wacho kuom sigand chakruok mar piny .

To jo sayans wacho **WECHEGO MAONGE** Ranyisi mongirore. ok wan kod seche ma mag oyuma, to wan sa ma nyaka watem gik moko duto kendo wakaw mama mabeyo kuomgi to waweuru maricho (**1 Jo Thesalonika**).

YORE MA WANYALO FWENYOGO ni Nyasaye nitie kendo ni muma ondiki kokalo kuom Roho mare ng’eny, winjogi bendo ok ok tek ka lelo chunygi, kendo olere e yore mopogore opogore. Omiyo wadwa moko ma winjo, yot e **PUONJRUOGI** e yo machiek.

Koro wachako puonjruogni kendo wanon ane kaka muma jiw ni chwech mar Nyasaye en adieri.

PUONRUOK MAR Chwech nyaka bed gi JACHWECH

puonj mar jo sayans ni onge Jachwech,en gima nono nikech giktemo wacho ni piny ne **NITIERE** .kute moko matindo kod gik ma gi iliongo gi dho Ngere ni **MATTER** .sigandgi

ni chakore ma kuom ‘’ matter , chik kod ngima mag gik matindo tinde machalo kaka kute .

TO MATTER EN ANG’O?

Matter en gima nitie kendo en kod ratil .to okm en gima ineno kod wang’. nikech nitie yamo kod auka ma wayweyo ma wayweyo bende ni e bwo “ matter.”

Nyaka machiegni ka , jo science wuoyo kuom “ chike moko marito “ matter” .To bende jo “ Physics” Osefwenyore gima iluongo ni “ Nuclears” kod madamee Curie kuom nonrone ar radium , jo sayanse bende osefwenyore ni “ matter”, opogore opogore e yore mang’eny .

Pogruogegi nyiso ni nitiere matiyo kaoro ler to mano en iluongo ni uranium (**U 238**) bende osengo ni mosmos ma ogik e kama en (**Pb 206**) ma en yo ma kende kata ma chiwo ler moro mager ma nalo kata hinyo ng’ato ka ing’eny kod wang’i.

Bang’ hignimang’eny. ler miluong ni Radioactive ni ong’injore matindo tinde **MA KAWUONONI ONGE URANIUM MANTIE** ma Nyisowa ni jo sayans konowa ni pinyi rumo kendo kethore mosmos. Pinyi kod gik mantie eiye. kaka gik malich.

Machalo **SAA** maduong manosekethi ndalo moko osebed ka rumo aruma to kata kamano onge ng’ama osefwenyoy!

Chalo ka gima dhano nitie e **CHUNY** kethruok ma nyiso ni **OPODHO** mosmos.

Jo sayans wacho ni onge, Gima nyiso ni “ matter ” ne nitie a chon. (Jo Sayanse go bende koro wacho ni piny lokore kendo ok kaka ne en ehigni machon.(oscillating Universe).to wacho jomoko kuomgi odagi yiego ni en adieri.

“matter”, en gima Ne **NITIE** nikech ka en gima ok gineyo chakruone to Nyiso Ni En Gima Ok Ging’eyo Kaka Nochare to gi guyude.

Ma e gima ja **Sayans** miluongo ni sir **James Jeans** nowacho kuom chakruok mar “**Matter.**” Gik moko duto ma wanenogi nitiere ko kama ne gichakore bende nitie teko moro maritogi kata, nitie ng’at mane **OCHWEYOGI endalo** moro ma ok wanyal chakore kende mi ochal kaka entie sani ni, to bende ok ochal kaka ne en chon.

CHWECH, kod **GIK MANTIERE SANI**, gin gik ma Nyaka kendo nitie mane olosogi! Gik mane oosi /ochwe nite jal mane olosogi. Gik ma be onyuol nyaka bed ni nitie ja nyuol.

Matter en gima nochwe motegno, en gima **NOLOSI** – ok en gima nobetie mana kende maonge siganda machine ooyo. Koro wan gi gima nyiso ni **CHWECH DUTO TE NIGI JACHWECHGI**

NYASAYE E JACHWECH

Be Nyasaye nyiso ni en jachwech mar gik moko duto? **Chakruok 1:1**

WALERO: WECHE ANGW’EN MOTELO ma isomo e mumbi gin; “ kar chakruok, Nyasaye, !! Nyasaye fwenyoren ni entie .ma e wach mokwongo monyisi. Koro som weche auchiel modong’ ... Nochweyo piny kod polo...

NYASAYE NYISI NI EN JACHWECH: wach ma koro oningo wambenjre en ni ng’at “**MOCHWEYO** ” matter” e ma koro nyisore ni e **JAL MAMALO CHUTHO, MA JARIEKO** kendo .**ACHAN CHENRO MAR CHWECH DUTO E BWO PINYNI!**

To wach mar ni pinyin ok nochwe osiruok I e pa ch ji e piny ngima .kata mana in bende in yalo bedo kod **PENJO** ariyo moa kuom **Nyasaye** ma nyalo gik moko duto.

wachni **CHALO** ni onyalo miyo ng’ato muma ok en adier – kendo ni ok **OHULO** gima owacho – kendo ni kare Nyasaye **ONGE**.

EN NG’A MA chiko teko **KA WADWARO MONDO** walerne jok ma ok oyie kuom Nyasaye kod muma kendo wuondo paro amr dhano? wasom (**fweny 12:9**)

Be chieng’ moro Nyasaye biro **TAMO** jachien mondo kiki ochak ouwond dhano kendo? (**Fweny 20:1-3**).

Olero ni: Nonro mar wach ni piny nochakore kendo ni en gima ok nyal ket e puonj ma king ka Yesu krsito biro duogo e pinyi, Ji duto biro puonjore adieri ni **NYASAYE E JACHWECH MAR GIK MOKO DUTO MAN E PINYI**.

EVOLUTION NI EN ANG’O?

ka pok wapujore wach ma nyalo buogo jok moyie kuom wachni ka wamiyogi ranyisi ni Nyasaye en jal **MACHIWO NGIMA**. kod kaka ondiki e muma kuom **CHAKRUOK** mar ngima. we mondo wangt eyo mayot gima “**Evolution** ” ohulo.

Nitie ji mang’eny mong’eyo wach mar “ evlotution ”, **EVOLUTION** ”, nyiso ni kata mano timbe ma wawinjo onge ng’ama nochako ,ni bet wamnenon ong’e jal mane ochakogi ;wachni osemiyo ji mang’eny wacho ni chenro ma **NGIMA DUTO**.

Evolution nyiso ni gik maoko te nyaka dhano ne ok ochwe to ne gichakore mana kende; kaka kudni matin to bang hingi mang’eny giduogo

ma koro gin kaka le duto ; dhano kod gik moko te nyaka yoende mopogore opogore.kod koth yiende duto .

Wayudo ni evolution ochakore kuom gik mangima – ochakore kuom ngima mag gik moko ! pok onyiso be ok onyisi kendo ok obi nyiso **KAKA** ngima **NOCHAKORE!**.

Ma nyiso ni gin gik ma giparo, “**WAPARO**”, Jogi; temo lero ni le, dhano, yien kaka gipogore gipogore ma moro ka moro chal kende ni ne **GIOSORE** kendgi mosmos

Ni nyaka kaka moro ka moro nyuolore eyo ma kende kende kit ngimagi.,

Jo sayans gi wacho ni ngima duto ma e piny nochakore ka gima nono to olokore mosmos kokalo kuom **TEKO MORO**, ma nyaka gibedo gik ma koro waneno sani gi.

Ka wangiyu weche mongirore ma wayudo e mumu ma nyisowa ni jo **Sayans (EVOLUTION)** gin jo miriambo kendo adieri onge e wach gino.

CHIKE MAG BIOGENESIS

Nitie chik moro na j sayans giwegi ema oketo to onyiso malong'o ni nitiere jal moro machiwo ngima (**1 Timotheo 6:13**) ma en Nyasaye .

Ma en chik mar Sayans madendo ni chik mar Biogenesis.

Bio”- ohulo ni **NGIMA “Genesis** “ ohulo ni chakruok. koro chikni nyiso ni nitiere **CHAKRUOK** mar ngima .ma nysio ni giwacho ni **NGIMA A MANA KUOM GIMA NGIMA. (BIOLOGY VILLEE P.18).** ma nyisowa ratiro ni gima ok ngima ok nal nyuolo gima ngima. koro ma nyiso ni kata

jo sayans wegi ok ong'eyo tiende chik ma giketo ma nyiso gima chik mar “**BIOGENESIS** ” ohulo.

Jo **Sayans** nokawo weche moko e ndalo machon mag angere – ni ngima nochakore koa kuom gima ok ngima magi gin puonj moko machon mane nitiere endalo mane ji kia **NYASAYE** ni ngima nowuok kuom **THO**, kendo ma e gima jo sayans nokawo ni giketo kaka puonjogi bende gimanyo yore moko mondo gijiwego wechegigo.

Kaluwore gi puonj mar **Aristotle**,“ kich kata pino , okuodo ,otit mach kod kute moko mang’eny nockakore koa kuom tho ma gokinyi ,kod mboleyo motow, bende ni moko oa kuom yien matwo,

Yier, kuok kod ringo.” **The origin of Life** “, **A.I Oparini p.6).**

Aristtle wacho ni kute nochakore kuom lo mang’eny. Bang’e owacho ni “**dhano**” bende nyalo bedo ni nochakore kamano. Odagi yie ni ngima a mana kuom gima ngima .weche mag **Aristotle** gi ma gin man apache ji mang’eny noyiego ni gin adieri ka ok ginogi maber kuom higni mang’eny ;

E higa 1668, ja **Itali** moro miluongo ni Redi, nokawo wachni matek ni olandi to bang’e nokawo ring’o moketo e njagi muome matek mondo kik Iwangi nywole ka odwaro neon ka ngima mar gimoro be nyalo chakore adieri koa kuom gima otho.

Me notimo ka noneno ka jo moko mane otijo gi masin miluongo ni **MICROSCOPIC** mane ofwenyo ni chik mr **Biogenesis** en adieri.

Jok ma oyie kuom ‘‘ evolution ‘‘ bende oyie ni Biogenesis to kata kamano gin to giwacho ni ngima nowuok mana kuom gima ok yue.

Jo Evolution, Geneticists, Biologists kod jo Sayans duto ok nyal ratiro kata golo ranyisi mongirore mamiyo ji nyalo fwenyo ni **NGIMA NYALO** wuok koa kuom gima OTHO!

George wald, ma en “**PROFESSOR**” mar nono ngima **BIOLOGY** man **Harvard** nowacho kama.

Jal mane otimo nonro kabe onyalo lero ne ji ka be en Gima yot mondo ngima wuogo kuom gima ok ngima.

To nonwango dwoko machalo kama ‘‘A yie kuom wach mane Josayanse owacho ni ngima nochakore kende (**buk Miluongo ni The Physics of Life, p.9**).

Kata obedo ni nonro mag jo sayanse oyie kuom ‘‘ evolution’’ to ok ginyal golo weche motegno manyalo miyo ji ong’e ni gik ma gipuonjo gin adieri kata mana ka oa eutegi mag timo nonro (Laboratory).

Jotim nonro e pimo margi nogologo wach ni negifwenyo gima otho nyalo duogo ma bed mangima ka gitiyo gi riekoni moko, ma en gima bende gwenyore mabor kod wehe ma jowadgi wacho ni ngima nocahkore a poya nono kod jo niogenesis ma be wacho ni ngima akuom ngiam.

WAN – GI WECHE MANG’ENY MANYISOWA JI WECHEGI GO OK NYALRE.

kata ka wayie ni ngima nochakore kende apoya nono to ere gima nyalo timore?

Ngima mar bedo ngama omemore nyaka koro rum.

Achiel kuom ranyisi mag. Jo saynase en ni kaat gin giwegi e nonrogi ma pod gimedo mana dhi nyime ma pod gimedo mana dhi nyime ka gitimo giwacho ni gima ngima nyaka bed gi kaka orito ngimane, nyaka ochiem, nyaka gima ochamo ti eiye kendo nyaka onyuol mondo odhi nyime kod dak.

Nitie gik moko ariyo mamiyo ngima nitie. Ililuongo gi dho ngere ni prokaryotes kod **eukaryotes**. **Prokaryotes** chalo mana kod kute to **eukaryotes** to gin ok mopogore kodgi .Giduto gin gi gima miyo chiemo ma gichamo tiyo en gimagi, gin gi paro ,gima jo sayanse luongo ni **ribosomes, organelles** kod **DNA** ma oting’o **nuclei – Eukaryotes** oting’o **amino acids** 211 kod giduto gidwarore mondo gibedi....

Kuonde mar kendo mowinjore mondo ngima obedie.

Ngima kata mar spontaneously chiegni gi gik man edel mawuok kom chiemo ma wa chamo. Kaachiels kod gik ma wango e dendwa giduto ginyalo tho nikech.

Gik moko duto te mangima nyaka bed gi chenro mar del ma dho ngere luongo ni “**organells**” kod “**membranes**” Eiye Kanyo ema ibwoyudo ni pi ringoe kod chiemo ma wachamo ma gero del kaka iregogi bende ka nitiere simu to del kedogo .Gima ngima nigi yore makende mar ritore owuon .

Gik nagima duto te nyaka bed gi yo makende monyirore machike .Nikech wange’yo ni gima chiko gima ngima ma iluongo gi dho ngere ni DNA otingo gima iluongo ni “ nucleus ” (kod gik machal kode makonye tich) .

gigi ka onge to ngima bende onge .Omiyo ka waluwore gi Jo “ spontaneous ” to nyiso ni ma ok en gima yot nikech dhano nyaka bed gi gima miyo otimo yiero kuom chiemo mowinjore ocham kod kaka onyal manye .To ma ok nyalre kuom yie mar jogi.

Chiemo ma gero del ok nyal tiro ka **DNA** kende **DNA** no bende ok nyal betie ka onge chiemono. emomiyo onge kaka ginyalo yudore apoya nono. nyaka chenro mong’irore bedie.

Kata obedo ni cell obedo kod protein mayom yom kaachiel gi DNA pod onyal mana tjo nikech odhi bedo gi tich matek mar loso chiemo nikech protein yomyom.

Kata obedo ni jo moyie kuom “ evolution ” ni dhogi kendo gikower kuom weche ma ok nyalre ni nya, lore.

Kendo tamore gik mawalero ka gi, te adieri en ni ngiam ok nyal betie ka protein yomyom kendo kata nyuolruok nyal bedo maonge.

We wang’I ane eyo machielo.

Ka “ amino acids ”, ok obedo kaka dwarore (eyo ma kende ma del dware) del ok nyal bedo mangima. koro wachno ok nyalre.

Ka pod “ cell ” ni ne ngima to nyaka otho. nikech ang’o? nikech cell oting’o pige ma ruwore kode to mano bende e gima jo physics ni pigno ka onge to oko mar “ cell ” kethore. koro dhi nyime nari bang ma bedo ma ok yot.

Ka “ cell ”, ni onge gi pigno, to ang’o ma biro timore? obiro tho. nikech ang’o? nikech ok onyal bedo gi teko mar fwenyo ni oningo ocham.” **Nucleuos**” en fwoni ma mar “ cell ” moting’o “**DNA**” kod gik moko mang’eny.

Gini ka ochalo kaka pi mi oriwore kod chiemo to ang’o ma biro timore adier otho – nikech ok onyal rego chiemo kendo opoggi e migepe mopogore opogore. emomiyo koro dak ok nyalo bedo mayot.

Wawuondre ni nolose kaachiel kod nucleuos gi teko mar rego chiemo, ang’o ma nyalo timore? obiro tho. nang’o nikech ma nyiso ni onywande kanykla kod mano ma ochung’ne chwolruok /medruok kod mano bende mar ngima ok en gima yot ,ma en gima ok nyalre.

Muma nyisowa ni Nyasaye e mane ochweyo ngima mi ochopo kode nyaka emedruok (**chakruok 1:11,28-29**).

Wa ma waseng’eyo ni mak makalo kuom teko mar Roho kende eyo kende ma ok rekni mag jo sayansans kod ma nigi gikogi .

Protein – kendgi ok nyal mak mana ni gikonyere kod DNA.

“ **DNA** ” bende ok nyal bedoe ka onge”protein ” bende protein ok nyal netie ka DNA yudore I Pietzsch J. understanding the RNA ISSANCE .c 2003.hhp:// www. nature .com /h orizon rna /background / understanding .html:ma nongi 05/05/12.

“**DNA** ” ok nyal timo gimoro kendo, nyaka obed gi ”protein ” to jo sayans ong’eyo mano eka pod ok gidew wachno .to be jo sayans gi oseketo wachno e ratil?

Dwoko en ni ooyo.

Mana kaka ne wasewacho mokwongo, Nyasaye dwaro ni mondo ji ong’e tie mare kokalo kuom chwechne mopogore opogore (**Jo Rumi 1:20**).

Nikech ngima ok nyal chakore achaka a poya nono ma gima ngimano chak chiemo kendo nyuol ,to nitie jal ma nyaka nene (Nyasaye) emane okelo ngiamma .kendo mano e gima muma puonjo (**Ranyisis:: chakruok 1 : 1 Timotheo 6:13**).

Charles Darwin the bende notimo nonro nogolo wach moro ma wuoyo kuom kaka jok maluongore ni

jo Sayanse wuoyo kuom evolution. (nowacho ni jogi wacho ni ngima mar dhano nochakore mosmos mano gima ok adieri. Nondiko wechegi ma wadhiye gi e buge miluongo “ **The origin of the species** ”.

“ ka iwacho ni ngima nochakore kende koaklo kuom lokruok mar lwasi , “ kare nonro mana de bed kayien nono (Darwin C. the origin of species chapter 6, Difficulties on Theory .cricket House Books LLC ,2010,p.124”.

Kata obedo ni nondiko ni en to weche go ne ok donjne. Adieri en ni chakruok mar ngima en gima nigig nengo moloyo .to kata mana Charles Robert Darwin kokalo kuom gik mane ondiko nyiso malon’go ni ngima ok nyal achaka apoya nono. ema miyo nowuoyo kuom DNA jo sayanse bende ang’eyo maber ni Amino Acids ok nyal nywandore kanyakla kod DNA. To ma ne ok osefwenyore endalo mag Darwin to koro osefwenyore sani.

Darwin bende ojiwo ni ngima ok ne nyal chakore kende owuon. To weche mane ondiko jiwu muma endiko ma wayudo e chakruok: Nondiko niya:

“**Nyaka bed ni nitiere teko moro mane otiyo ka chwecho kendo ochiwo muya ma gik mangima duto yweyo (ma yudore ebuge;**

miluongo ni “ The Origin of species By Charles Darwin , 2nd and subsequent editions:”

Wayudo ni Darwin nowacho ni ngima ok nyal chakore kende ka onge ng’at mochake ma en Jachwech (Nyasaye). Jok Masani maluwo evolution tamore nonro mar gik mangima duto.

Nitiere pogruok maduong man e kind **NGIMA** - kod tho kendo pogruok madwang ekind gik ma ok ywe kod gik mayweyo. Gin gik madongo, **MALICH, MODHIERO NG'EYO** ma **PEK** ne dhano ng’eyo tiendgi .ma jo evolution nyalo mana keto PACHGI, riekogi ka gi nyalo goyo yamo kuom ma giparo ni ere kaka ng’ima nochakore.

Wach NONGIRORE kendo **MAKENDE MOGIK, en ni ka NGIMA NITIE, TO NYAKABE NG'AT MACHIWO NGIMANO NYASAYE E JACHIW NGIMA!**

BE Nyasaye owuon nyiso ni en ema ochiwo ngiam? (**Johana 5:26**) to bende nochiwo **MICHNI MAR CHIWO NGIMA MOSIKO** ne Kristo mane ochier oa Kuom Jomotho?

Be muma nyisowa ni Nyasaye e **Nyasaye kende.** machiwo ngima mar ndalo manok kod mochwere ma nyaka chieng’?

Jo Rumi 6:23, 1 Timotheo 6: 13a) olero ni: parni NGIMA en mich ma Ichiwo kod **Nyasaye** kende!

Be Nyasaye lero malong’o ni en emane ochweyo dhano oa kuom lo kendo **NOMIYE NGIMA** mar rumoni, **¿MAR RINGRUOK? chakruok 2:7**

OLERO NI : nyasaye ma malo chutho ,ma nyaka nene ,man kod ngima „ma bende **EN E NGIMA** ,mane ritie KAPOK gimoro amora obetie, **NORWAKO NGIMA** .

Kuom dhano mokwongo kendo keto ie kod yiende duto e piny mi omiyo moro ka moro kit ngimane owuo mane miyogi yore mag medruok / nyuolruok kaluwore kod chike mane oketeonegi.

NYASAYE KENDE EMA NYALO CHIWO

“EVOLUTION WACHO WECHE MOLIL?”

jok miluongo ni jo “ sayans ” mane okelo puonj miluongo ni “ evolution ” kokalo kuom pachgi kuom gik mangima man e pinyi – le modak e wi luwo,pi kod kor lwasi ni nkcahkore kodgi kaka gim tin ma gidendo gi dho ngere ni **SPROTOPLASTIC** . Bang’e gilokore kaka kudni kendo gichako bedo kuom Nyasaye wuoro amora.

Ere kaka jo sayanse nyalo lero ni kit le duto, kit winy rech duto kod mamoko oa mana kum **KUDNI ACHIEL KENDE? (Cell)**.

We waket mogure gik ma jok moyie kuom evolution puonjo: Ni en mana “**Cell**” achiek emane onyuolore **KENDE OWUON** ma gibedo mang’eny kae to bang’e gilokore kute ma gibedo ang’eny ma nembe opong’.

PAR ANE! Ere kaka kudni odongo ma **OLOKORE** dhano mariek!

Ka gidhi nyime to giwacho ni kute moko nodhi elowo ,kendo obo ma giywoyo go ochako losore mi chalo kaka ogwal – bang’e olaha mi moko nodong’e pi to moko odhi

elowo .Bang’e olaha gi nochako lal mosmos ,Bnag’e achien gibedo.

Kaka le .to ogwende ndak epi kod lowo motwo ka gitiyo gi olaha kod obo. To mago mane odong epi to ne ningi olaha kende.

“Evolution ” puonj ni ngima machon ne odongo mosmos. kokalo kuom chik moro ma giwacho ni ema pogogi e migepe mopogore opogore, (**VARIATION OF SPECIES**) ma moro ka moro gi time owuon – Bang’e gidongo mosmos kuom ndalo moko ma **GILOKORE** gibed ie **MOPOGORE OPOGORE**.

Bang’e man gi kala gakla obedo yorgi kod mago ma nyuolo nyithindo ma en gima notimore kuom **HIGNI TARA GI GANA!**

Gigi nopogore ma nyaka ong’er ekinde le mamoko olosore kaka koro waneno sani. Moko nolokore machal kaka bim nyaka moko nogik **MOBEDO DHANO!**

Dhano nolokore koa kuom le mana kaka bim. bende jogi oyie ni nolokore mosmos, to ok yet mondo waler kaka nowuok e bim molokore dhano. Kaluwore gi jogi, **ONGE NG’AT MAKWONGO MANE ILUO NGO NI ADAM, KAKA MUMA PUONJOWA** .to kata kamano jo saynsi yie ni dhano duto ne nigi miyo achiel miluongo ni “**HAWA** ”,

Bedo ni ne nitiere jal mane okwongo e piny to jo sayanse oyie jo rieko magigi bende noyie gi mano .To giwacho nip pache nomedo dongo **MI OBED MARIEK KENDO MARE LERO NI KAKA NE EN MOKWONGO** .Gigemo lero ni kaka ne dhano medo dak e piny mang’eny a kaka magi egima jo sayanse puonj kuom dhano kod kit gik ma nima duto man e piny.

TO JACHWECH mag gik moko duto
FWENYONWA KAKA NOLOSO
KENDO CHWECHO GIMORO AMORA
GI KAKA OCHALO KENDO KA OK
WAWEYO OKO KAKA NYASAYE
NOPUODOGI.

MUMA LERONOWA ADIERI KUOM
CHAKRUOK MAR “ KIT GIK MOKO
DUTO ”

Be Nyasaye fwenyowa ni en emane ochweyo gik moko duto kendo moro kamoro gi kite?

Fweny 10:6.

Bende ne omiyo moro amoro onyuolre mana e kite owuon – koso **NONYWANDOGI** mondo ne ginywol kido mopogore kodgi? koso to moro amora nyaka ne nyuol mana nyithindo machal kodgi? Chakruok 1:11,24. Som chakruok achielno te.

OLERO: Nyasaye fwenyo ni En emane lum obetie, alode obetie kod yiend e kido mopogore opogore kaachiel kod le duto e kido mopogore opogore.

Chakruok 1 lero kaka Nyasaye nchiko gik moko duto mane ochweyo. Gik mang'eny **NYAKA NE NYUOLRE MORO KAMORO E KITE OWUON.** Wach mar kite owuon osenuo nyadimang'eny.

Moro ka moro ne nyuolo mana kite ok ni onyuol kido manyien. opogore gi kaka jo **EVOLUTION puonj.**

Be jo **Hibrania 4: 3b** lero ni Nyasaye pod dhi nyime kod chweyo kit gik moko epiy koso ni ne otieko chwech e juma a chiel?

OLERO: tich chwech **NOTIEKI** mana endalo thathruok mar piny. onge gima nyien mane ibiro chew .Bim nyuolo mana Bim ok dhano .

Nyasaye wacho ni **NOCHWEYO KIT GIK MOKO DUTO** mangima dichiel kendo mogik .ne ok oweyo moko manyien mane biro yudore e ndalawago.

Nonro mar jo sayanse ni en ataro kod Fwenyruok mar adieri mar Nyasaye.” evolution kod muma nyaka wanon malong'o mondo wayud ma adieri kod ma **MIRIAMBO.** Yesu ka wuoyo kuom **JACHIEN, nowacho** ni en **JAMIRIAMBO** kendo wuon miriambo duto. (**Johana 8:44**).

Wayud ni nitie yore ma nyasach pinyin tiyogo .To gin weche ma mogwenyore gi muma wacho .weche ma josomo fwenyo gin weche ma Jachien otelie kendo owuondo go piny mondo oyie kode .To kata kamano, jachien ndalone tin kendo ochiegni yumo .koro yesu chiegni biro mondo otiek **WUON MIRIAMBONO.**

Nyaka wanon weche ma jo sayanse wacho ka be gima muma wacho.

Ng'at anga'to nyalo wacho moro! To kochopo kuma onengo onyisini en adieri to tame .to nyaka wanono weche duto mondo wang'e ni gi adieri kata miriambo.

Koro weuru wang'I ranyisi mondo **WANG'EGO** ane ka wechegigo gi adieri – kokalo kuom wach Nyasaye koso gin mana weche mag satan.

Nyasaye nonyiso Noa mondo orwak kit le duto madhako gi ma dichwo e yie ‘’kit moro ka moro ‘’ e yie mane oloso. (chakruo **7:1-9 RSV**).

To joma ok oyie biro penjo ni ,” ere kaka yie ne nyalo tingo le duto nikech wan gi kit lemang’eny e piny ka ?.Mano en penj maber .Wan gi dwoko mayot .E buk mar (**CHAKRUOK 2:19-20**), wayudo ni Nyasaye nokelo le duto man e piny kod ma enam mondo **OMIGI NYING** .Omiyo wafwenyo n imago mane Adam **OCHAKO NYING** odiechieng achiel e tin .Koro jo sayasne ochako fwenyo ni nitiere kit chwech mopogore mang’eny e piny ni .mago amn e kor lwasi , epi kod odak e lowo.kendo gisnyuolore mathoth.e higni mag 1900, Hugo de Vries, nofwenyo, ni nitiere KI chwech moko Manyien amne pok ne ong’eyo ni nitiere chon .owacho ni negibiro apoya nono kendo ni nima moko be ni obiro mosmos kendo omiyo nonreno ying’ ni ‘‘Mutation’’, (wachni yudore ei , ‘‘ man Time amd fossils,’’ Ruth Moore ,chapter 8.p.130)

Owacho ni ma e gima omiyo nitie winy, gwogi ,dhok kod kata dhano ekido mopogore opogore .kawuononi.ma bendee be ma olero gima omiyo Nyasaye nochiko Noa mondo oketo kit chwech mane ong’eyo e yie omedo wacho ni ma notimore nikech ndalogo ne Pod kit chwech ne tin endalo kinde mag Noa.

Bang’ mano olero n I koro **kit kwana mag gik mangima** Nomedore betie nyaka mane onge chon.

Adieri makende en ni bang’ pi imo piny onge kit chwech manyien en mana ni kit gik moko duto mane otiony nochako wach Nyasaye ema watiyo go ng’eyo ka gima jo sayasne .owacho ka en adieri kata ka en miriambo (**1 Timotheo 6: 20 KJV**).

Jo sayans osetemo mondo guyud kaka gilero” evlolution “ ka gitiyo kendo kod wach

miluonggi dho ngere ni” Mutation” to magi duto pod ok nyal lero wachno .Wang’eyo ni nitiere chik mar jachwech kuom chwechne ma ok **NYAL LOKORE KATA GOLE OKO**.

Wayudo ni kata japur ong’eyo kaka oyiero kit kothe machalo kaka bell, kal, oduma kod kothe mamoko ka moro ni mana kare kaluwore gi kite.

Jo Sayans tiyo kod muok kachel gi le mamoko ei laboratories mondo ka gitimogo **NONRO** mar kaka kit dendgi (**Genes**) kod kaka del tiyo (chromosomes) ka oriwi kod mamoko.

Ka giriwo le mopogore opogore mondo ginogo ka bende ginyuolo kido kod timbe mopogore gi mamoko.

GITEMO NYISO JI KORO NI GIGOLO KIT CHWECH MANYIEN .to kata kaman jogi kawo mana le ma Nyasaye ochweyo ma jkohtgi opogore bang’e giriwo kothgi kamoro achiel .acchien giwacho ni gin kido manyein.to kuom adieri ong’e manyien mak mana mane nitie ,kendo ma Nyasaye ma nyalo gik moko duto ochweyoka bedee ma en ema orito komiyogi ngima.

Wach mar ni Nyasaye nochiko mundo gik manima obedie ma moro kamoro machal kende. Nyiso ni Nyasaye nitie kendo wachne mane owuok kuom Roho maler nitie?

PINY MABER MANE NITIE KAPOK ADAM OBETIE NOKETHI!

Ang’o mane otimore e piny kapok Nyasaye nochweyo dhano mokwongo? Nyasaye kende Emong’eyo- nikech ,ne entie achon 1 dhano

to nyalo mana keto pache kuom gima ne otimore kapok nochwe piny.

Nyasaye koro dhi nyisowa chakruok kod kethruok mar piny – kuom higni milionde kata mbilionde kapok nochwego dhano mokwongo. Magi duto olere muma.

En Ang'o? Mane Nyasaye okwongo wacho e muma? **chakruok 1:1.** Be Nyasaye nochwego piny mana ‘’ kayiem nono (**Isaya 45:18 KJV**).

OLERINI: piny nolosi maber kendo mongirore ma malaika te nomor (**Ayubu 38:4-7**). **Piny ne ber .ne onge gwenyruok** moro e piny kende ne ok ochweye kayiem nono wach mar **jo Hebrania** molo ni Kayiem nono etho luo iluongo gi **jo Hebrania**.

Tohun oningo oloke ni chwangla kata nono. (strong' s exhaustive Conco dance of the Bible).

Koro pinyin ne ok ochweye kayiem nono kata tohun - chwangla. Ne en kama ber dakie.

Ket epachi ni **chakruok 1** ni e kinde maber. koro wang'I **chakruok 1:2.** Okang' mar ariyo ma nyiso kaka pinywani chalo. Be ne pod ober Abera?

Olero Ni:’ piny ne onge kido.

Moro aora kendo ne en chwangla .to mudho mandiwo noime! Wach motigo kanyo e dho jo Hibrania en ‘’**Tohu**’’ ma bende chalre gi manotigo e **Isaya 45:8.** koro chakruok **1:2** lero ni piny ne maber mane nitieno Ne onge Kido moro amora en en Tohu manyiso ni en chwangla! .

Lokruok maduong notimore! Timore to magi duto notimore kapok Adam kod Hawa ochwe to nitie gik mane osechwe.

Nyasaye jiwo wach mar kethruok piny kowacho niya, ‘’ piny ne onge **KIDO MORO AMORA ... ‘’ CHWANGLA**’’ chwangla nyiso ni en gima **ONGE GI TICH PINY MAN WANTIE NI NE OONGE GI TICH E DNALO MACHON.**

NANG’O?

NYASAYE miyowa dwoko: ni nyasaye nimiyo jachien kod malaikene teko mar bedo ruodh pinyin. Jachien en e nyasach pinyin sani, (**2 Jo korintho 4:4**).

To ning satan ne ok en ‘’ satan ‘’ chon manyiso ni Jang'anyo: To

Ne iluongo mokwongo ni ‘’ **Lucifer**’’, ma ne en ‘’ **ja ting ler**’’.

Lucifer ne ne en jatelo maduog ekinde malaika mar jo kerubi mane Nyasaye owiro. (**Ezekiel 28:14**) Nyasaye noketo , jatend piny kane pok ochwe Adam kendo nomiyo Teko mar bedo **JATELO** e wi **MALAIKE** duto mane ni e piny.

To teko mane omiye ne ok oromo omiyo nochako dwaro mondo **OMEQ** bedo gi teko kod loch mang'eny – echunye nogombo mondo enbende obed kaka Nyasaye ma nyalo gik moko duto obed wuon –gi(**Isaya 14:12-14**) nowacho e chunye niya ‘’ **ANAIDH MALO** moyombo boche pache polo kendo anachel gi nyasaye maduong moloyo’’ (matindo 14).

LUCIFER kod achiel e wi adek mag malaika **NONG’ANYO** (**fweny 12:3-4**) ne gi idho e polo mondo gigol Nyasaye e kome mondo gibedie ka gibedo kaka nyasaye ma rito piny ngima. (**Isaya 14:13**).

To Lucifer nolo1 en kachiel kod jochiende - malaika nochwadgi morinbgi. Nyasaye kod malaikene ma jolweny noriembogi kendo odwoggi e pinka mopodho. (**Isaya14:12**): Juda 6) Puonjruokwa maluwo ma biro lero kaka jachien ne chalo kaachel kod malaikene kapok ochiwo Adam kod kaka ne orito piny gi kaka ne Ong'anyo.

Jachien nong'anyo ne Nyasaye. Notimo Richo enyim jachwenne.

Ng'anyo – Timo richo – Kelo Kum moa kuom Nyasaye ne kama otimie richono Ranyis ma kama wayudo kuom kaka Nyasaye nokumo Sodom gi Gomorrah, nikech “ richogi nochopo” kuome (chakruok 18:20).

Ma e momiyo pinywa ma wadakieni bende inyisowa ni nochweye ma jabber kendo ma lombo wang’ to ibiro “ ketho molal nono”, Nikech richo mar satan, Nyasaye notiyo kod teko mang’eny moketho piny mi kit yien duto kod le mane ni e piny maberni nolal nono.

CHWECH maber kod kethruok mare wayudo e chakruok ariyo mokwongo. Nyasaye e mowacho kamano.

Ang’o notimre ne pinyin momiyo piny ne odong’ chwangla kendo motimo mudho? To kata kamano dhano ok nyal ng’eyo gi pache owuon.

To Nyasaye emosefwenyowa kod kaka ndalo nobetie e chakruok Achiel,” roho mar Nyasaye ne wuotho e wi atarono.eka nyasaye nowacho niya ler mondo obedie, mi ler nobetie,” (**chakruok 1:2,3KJV**). Bang’ ndalo mang’eny, Nyasaye nochako chwego piny mar adam koluo kuonde mane osekethore maber ne Dichuo kod Dhako mwokongo.,

Wayudo ni Roho mar Nyasaye ne wuotho ataro ma pi ,Piny mane nitie kapok ochwe Adam ne okethi gi Pi, mana kaka ndalo Noa .To kakalo kuom ,teko mar Roho laer, Nochako ochwego piny kendo maka kaka wayudo e chakruok achiel.

Nonro mo sigand piny Yie ni Muma en adieri.

Ka wangyo kaka tim nonro moko e piny England miluongo ni “ **The Old Red Sandstones**; lero kaka piny mong’ere chalo; ja ma nyinge Hugh Miler nowacho,” Nitie Kethruoge mane ochopo apoya nono motieko rech mane nitie kanyo kama nyalo room kod mael mis achiel.”To mane odong Noho te e pinyo.

Choke mag rech mane othogo noyudi bang’ ndalo mang’eny kokanore kama diny Tuokgi kod thogi ne nyiso ni ne gin rech madongo ma dirom inch Angweny chalo ka gima ne giringo ebwo pi eseche mana lowo mane okel kod pi odiyogi.

Kaluwore gi kama noyudie chokegine Ayudo ka oikgi piny madirom mita 200, pi, mane oimigi ne tut moloyo tut mane pi, oimgi piny ndalo mag noa. endalo mag Noa waydo ni tut mar pi me en moingo mael ariyo .ma egima notimore e ndalo amchon kapok ne ochwe Adam kendo mano e mokelo kaka

Piny ma wantie sani nobet. Ma en wach ma Ngire Woodward mar Cambridge nowacho.

Aluora mar pinyin nitiem mane kama ne oketo kaka lowo, kod lwendeni ewi piny ka moro ka moro oluo ewi wadgi kaka mana nyaka mantie ebwo pi.

Ma kaka piny opangi kendo okete motegno e wi lwanda. moko bende gin mana lowo mayom.

Moko bende ka osebedo matek to barore.” Apaka nyiso “ ni nitiere kite matindo tindo ma pi tero Bang’e wayudo ngegu ma ne olosore kapok ne ochwe adam. yiende kod le mane otho, pi, ne oimo.

Nitiere rantisi mang’e mamiyo wafwenyore ni mag notimore kapo Adam nochwe. To jo evolution to odagi yie gi mano: choke kod kit yiend mane odong’ nyiso malong’o ni nolokore motegno mi obedo kaka lowo kod lwedni.

Horsetail ,Rushes kaachiel kod yiende mamoko gikethore mapiyo .To **Giyudore kwonde ,matek ,kuonde kite kod kuonde ma lowo tekie ma ok mukre**:Lowo mane oula molgo ne ng’eny kendo ne lwovore mapiyo piyo.omiyo am ne tamo low mag yiende ma ne miyo lowo ne losore kuom ndalo ma ok kuom Higni tara mang’eny.

Wechegi sie monwa ni kethruok mane oimore endalo Lucifer onyangko kane oketh le kod yien emane omolgo ataro ne oimo piny. Nonro amr ngima mar ngima nyiso ni lowo kod piny e medo loso kod mano man e biro nam gin gik mongirore.

Waydo ni lowo obedo chon otegno moloyo mane mane olosore ndalo mag Noa mane okethie piny kod Pi. En gima mit winjo ni kopok ne ochwe Adam piny ne iluongo ni ndalo mag Giant ma jomoko no nyalo room ton 40. To ne gifuyo ekor lwasi bende Rech ne dongo kendo yiende kod kute ne dongo dongo moloyo kaka ma wantiere. Go sani.

Chakruok 1, wayudo ni Nyasaye nochwego piny ma jabber dakie. le nochwe e kinde mogore opogore mana kaka mago ma wapidho (matindo **24- 25**) bende kothe, olembe kod alote nomiyo dhano (**matindo 11-12,29**). Jo syanse yie ni ok ging’eyo wach moro kod a mora kuom bedo mar le kod lala margi kod ngima mane nitie e piny kapok nochwe Adam endalo mar Lucifer. We wasom ane wachni.

G. G SimpSon noacho niya: lokruok man e kinde ndalo Adam en ni gik moko nochako lokore mosmos: kata mana dhano noa mana kuom Bim to bim noam kuom kute. Ni chalo mana ni rageng moro nogol. Apoya nono emomiyo koro le madongo machalo kaka **“Dinossours,”** nomedore mang’eny kendo mapiyo piyo nono ne koro kit mago manyien nobetie bang’ **“Dinossours ‘,** to dackgi nolal ma ok ochak one kendo...

Le man gi kidi machielo nomedore kendo okawo kar le machon go... wachni wayudo e buk mar, (**Historia Geology, Carl o. Dunbar, page 426**).

Adieri en ni jok mokawo kama ne Lucifer rito ,nitie to kit le mane nitie ndalog to koro ndachgi nolal.Piny koro ni e lwet dhano mondo oriti kendo onyuolre .(**chakruok 1:26**) .To dhano noketho enyim Nyasaye kendo ochako loso yore owuon .(**chakruok 6:5,12-13**).e higi mag 1650,bang’ ka nosechwe Adam kod Hawa Nyasaye noketho piny kod pi, mak man Noa kod gik mane nitie ei yie emane okwo .

ADIERI PINY NE OKETH GI PINDALO NOA.

Jo sayanse ok yie gima muma acho ni : piny noketh gi pi .

Be Nyasaye fwenyonwa – kokalo kuom wachne e mumu ni noketho piny gi pi, endalo Noa? Som **chakruok 6,7 kod 8.** Ang'o ma mumu wacho kuom wasigu ma oko oyie ni entie kod tekone? (**2 Peter 3:3 – 6**).

OLERONI: Nyasaye ne owacho ni jopuonmj mag miriambo nokawo pach ji, mi I tamre yie piny ma adier ni Nyasaye nitie kendo ni **ADIERI PINY NOKETHI GI PI**, endalo Noa.

Ang'o manyiso adieri ni piny nokethi gi pi endalo Noa? Pi, mane oumo piny duto ndalo Noa oweyo ranyisi moko.

Kuonde mane pi oimo kod gik mane pi oywero moko ebwo nam kod low mane otimore higni tara gi gana mosekadho kaluwore gi choke mag le kod yiende ma fwenyore ni ne lo mane ohula moingo oiko .chokegi go oseyudi .Jotim nonro miluongo ni, “ **Mute Testimony of The great Destruction,**” wacho ni piny noketh gi pi, nikech richo ma dhano notimo.Gitemo lero ni lwanda moro man e Africa Kuom ranyisi ni nolose gi cjoke **TARA MIA ABORO** (Milion mia Aboro)800,000,000 mag le (**ma yudore e journal of palaeontology, may 1959, P,496**).

Jotim nonro kaka chal mar lwendni gi lowo obet miyo wa dwko kama, kata obedo ni ji ok oyie kodgi .To yiende go noyiki higni mang'eny .To jo nonro gi to wacho ni kamano to chokene dolal nono ma ok doyud .epiny mar Amerika le mang'eny ne piny oiko e higa mar alufu achiel mokalo ,to chokene gi pok olokore lwanda.ma en ranyisi ni kare ataro nomimo tara gi gana ma gik mane ngima (Bilion) mondo ne ni gibed kaka achiel kuom lwendni ma josayans oseyudo.

Kit gik mang'eny mana pi oimo ndalo Noa tin kinde gikere e wi piny. Jo tim nonro ma kama luongo gi ni,” **Cenozoic,**” tiende ni moro matin e wiye malo. **“GIK MA JO SAYANS OYUDO GILEROGI EYO MAOK OWINJORE.** E chakruok 7 kod 8 Nyasaye seimonwa ni; Ataro mane oimo piny endalo Noa, nodok mosmos kendo nochako kod ndalo **40 ka koth chew.**

Atarono nochopo mobedo mang'eny edwe mar Abirio mar higa kendo nokawo bende kinde maromre mondo ne ni mi orum.

To pi atarono ne ok oketho nyaka yie (**ARK**) nikech Nyasaye norite (chakruok **8:1**) kendo ne otwoyo Atarono mar ndalo mane Noa ne ok tuk moloyo ataro mane nitie kapok nochwe Adam.

Ong'eyo kawuono ni chokem mag gik moko ikuknyo mundo otimogodo nonro. moko siemo ngima mar pi, eka moko to siemo ngima mg “ giants” ma bende nonro gi pok ong'ere nyaka sani.

To ma n'en piny mane ;” mane “ chwechgi “ nodakie ?

Ma miyo ni le gi nodakie chon higi mang'eny kendo **GIPOGORE GI MAMOKO - MANE GIN CHWECH MANE** nitie kendo chokegi go oyudore male mang'eny kochomo piny elo. Moloyo mago mane ndalo Noa .jo ndinde moko moko to tudo nonro ni kod ndalo Adam. Ang'o ma wafwenyo kuom choke mane oyud mael mang'eny gi nyisowa ?

Nikech ang'o ? en ni piny ma wango san obetie nikech piny machon nokethi nikech Lucifer notimo Richo e momiyo piny ne oim gi Ataro kapok ne ochwe Adam.

Ka wang'eyo gik ma muma nyisowa e yo matut, to wabiro yudo ni muma oting'o mana Adier lilo ! mak mana jo sayans jo wig'i osebedo matek – kendo gidagi yie muma.

Nyasaye osetiyo gi chwechne duto mondo onyisgo dhano ni muma ohulo gima owacho. Mokwongo Nyasaye nyiso dhano adieri e buk mar chakruok. bang'e onyiso dhano ni mondo gik moko duto nyaka dhano non ka bende ene adier kokalo kuom chwechne.

Chakre chwech piny. dhano osebedo kung'eyo ni Nyasaye nigi teko mochwere, kendo ni en nyasaye adieri .kata obedo ni gik ma nyiso ni en nyasaye ok nyal nenore ,to ing'eyogi kuom gik ma osechweyo.**KAMANO DHANO OK NYAL WUONDORE** ni kiagi.(Jo rumi1:20).

Ma e wach ma ji mang'eny otamore yiego.

Jo sayans osebiro kod yore mang'eny mondo gipuong go wachno ka giwacho ni wechegi e chung' margi e adieri. To gin bende ok giyie kuom nonro mane otim kod jo sayanse machon.

Jo sayans ma sani nogolo wach moro tarik 1 due mar adek 2008, niya:

Kaluwore gi choke machon moyudi kendo otimonegi nonro ,ok yot golo nonro mongirore kuom e "evolution" Ranyisi mar timo mano en ni mondo gitamre wach mar chwech koro wach ma " Jo evolution" en miriambo nikel gi wacho ni choke mapod nitie ei lowo ma nyalo golo nonro makare sani ' To ma en miriambo ,".Jogi' onge kod dwoko kaluwore kod gik ma gimone nonrogo."Adieri gima owacho malo kanyo en miriambo .nonro mar josayan ma gidnedo otingo mana mbekgi ma oyum kod pachgi giwegi kod miriambo kendo wyudo ni....

Gi gwenyore nyaka koda ka chike mag jo sayanse wetegi.

Ka wawuoyo kuom parogi giwegi, to anyalo paro gima ne opuonja e school kuom chakruok mar nyathi e ich Gororono ne ok otine e yo makare to nomed chore maber mondo ochal gi paro mar jo- evolution.

Anyalo paro picha mane aneno epiny UK mar kudni moro ma fuiyo gotieno ekor yien eka ne adwogo afwenyo ni kudino ok dagi ekor yien to ma nketi mondo ogoye picha ma jiwo mana dwarz marevolution.

Jok moko bende ma wich ne osewinjo mane otimo nonro mar chochok wach ,bende jo" evolution", nochako mar wechegi mi girwako ni e ranyisi ma nyiyogi lwedo mana kuom higni moko mongwarore.

To wach mar ni nitie lokrouk kuom choke mane odnog' e I lowoni:

Nonre ni jo" evolution ", mange;ny wacho ni ka dang' giyie choke moko ne nigi lokruok to ma dhi nyiso ni ne nitie moko mang'eny .(ma gin giwegi ne ok gigolo ranyisi). Madhi giwenyore gi evolution.

To jo " evolution ", pok ochiwo ranyisi mar wachno .Omiyo ka giyie to mano dhi gwenyore kod chike moko mag " **evolution** " , to mano nysio nim kit gimoro amora mangima golo chalne ka oluware gi kuma odakie.kata e yo machiel kaluwore gi jo "evolution," en ni gik moko duto nobedie dichiel kendo giyudo epiny.

Ma ne dhi nysio ni onge tiende mondo kit le ne gilero ne ollokore koa kuom kute matindo.

Wach miluongo ni," transitional tossil, ! ne oningo kutego bed kod yier e dandgi ma nyiso ni gig ne gin winy .ma bende nole e buge mane wapuonjorego e school .To ma bende ne en miriambo we wang'I ane kaka nowacho.Ja pari – Palaeontologists nogwenoyore kod wach mar jotim nonro ni winy nowuok kuom "**dinosaurs**" / kudni moro matin.

Nonro moro miluongo ni The Row Focuses on sinosauropteryx, wacho ni choke mane oyudie **e higa mar 1994**, kod ja pur Liaoning province yo wuok chieng' mar china, mawuoyo kuom chwech mokwongo e higni mag tara 130....

To nonro manyien kod riwruok moro mar skul mor e Africa ma milambo ma Theogarten Lingham – Soliar e University mar **Kwazulu – Natal** nolero wacno nii nofwenyo weche mang'enya. Ranyisi mongirore noyudore kuom "specimen," mar sinoanropteryx, kendo oyudore Yixian Formation ma liauning, ma **lingham – soliar**.

Ka ne giketo chokego e bwo masin man kod teko mong'ere ni microscope ... Kaluwore kod nonrogi ,winyo mane okwongo ng'ere ne iluongo ni Archaeopteryx, mane odak e higni mag tara 150 mokalo .Gima e kind archaeopteryx kod Fwonni moko mane nyalo nyisowa kaka gigi nodongore. To nonro mar "fossils " ne tin kendo ne ok owuok te emomiyo nitiere joma ok oyie gi wachn.

Lingham 0 soliar enonrone ne ok otimo nonro mongirore .To nowacho niya.Onge gima nyiso ni choke machongo ne nigi yier,"**Lingham – soliar** emano wacho kamano .Wawacho ni bedo mar okawo okang' mamedo e sigand ngima " jo sayans wacho wacho. Mano,"Nonro ni motim tich adek e

bura mane obedie kod **Royal Society B, A Journal of the royal Society Britains de -facto** e kund jo Sayans. Kata obedio ni ne enogi yier ,to jo sayanse wacho ni le ni ne ok fu ekor yamo .ma en ngima ok nyal donjo ne ng'ato ni achien koro nolokore mosmos mano nonyalo fuyo .Jo evolution temo lero ni ngima nochakore kendeo maonge gi ng'ama nochwecho .To seche moko jo sayanse lero ni ma ok en gima adieri.

Wach malit en ni ji mangen ma ok dwar luwo chike mag Nyasaye engimagi e ma yie gi nonro mar evolution" kendo okn gidew siem ma muma siemogi go adieri en ni muma wacho ni jok ma yie kod jo sayans , machalo kaka nonro mar " evolution, oyie mana kuom miriambo ma ok adieri.(**Jo Rumi 1:18-32**)

EVOLUTION KOD MUMA.

Ng'e malong'o ni paro mag pinyin ma chalo " evolution," gi mana wacho mag oyuma mag pach dhano .Theory ohulo ni gima paro .koro war mar timo nonro ok ni en adieri ,

To jo nonrogo to timore mana ka gima en adieri kendo giwacho ni mano eyo kende mane ngima duto ochakore e pinyin .to mago duto gin mana pach dhano.

Weche mag nonro mag jo sayans ma wuoyo kuom " evolution," wach ni kata pinyi obedoe kaluwore gi lokroukge mane otimore mosmos kokalo kuom " matter", ma en nitie chon .to ma nyiso ni " matter," to ne ntie a chon .owachano ne nitie ;" chik moro mane nitie chon," ma tiyo kod teko moro matiyo kende mondo gi moko olokre kendgi giwegi .

Ma en wach ma nyiso ni Nyasaye ok ema nochweyo piny kendo oloso maber.

Adier nonrogi no tamore wach Nyasaye . oningo ji ng'e adieri ni ma e dwarz mar Satan. Kendo en emomiyogi teko mar timo kamano.

Mumbi kanyo lero ni **NYASAYE NITIE** .kendo nochwewyo gik moko duto (**chakruok 1:1**).Nyasaye tiyo kuomgi ka en gi oko !.Wayudo ni Nyasaye ne dwarz ni chwechne obed gi **RANYISI - KENDO MANO MONG'IRORE** – manyiso ni Nyasaye wacho **ADIERA** .we mondo wang'e ni mumu **OCHUNG' KENDE** kendo en wach mondiki kuom .kuom much **NYASAYE** .Koro wayudo girua omiyo – onge tiende , bende onge kama jo sayans nyalo makorego mondo ogweny wach nyasaye.koro am nyisowa ni choke mane odong' chon nyiso ni ne nitie piny mane oketh gi ataro .Jo gik mnae odak mane chon.” Ok e gik ma jo sayanse lero kuom nonrogi .Nikech kapok ne Adam ochwe , ne nitiere piny moro mane oketh gi ataro mane nigi low.kendo bang'e nochwe Adam. Gik moko duto mang'ima ne ma koro waneno.Bang' chwech mar Adam onge choke ma inyalo yudi mael mang'enya e bwo piny nikech mago miyudo kwondego gin Adam **NIKECH DHANO NE POK OCHWE** .

Kokalo kuom choke mang'enya ma jo sayans osetimonegi nonro ,wayudo ni, dhano ok nyalo lero paro ma gin –go man ‘**evolution**’”, mana kuom le achiel kende.

Bang'e lokruok obdo ma omedo bedo kolokore mi ogik obedo maber onge gimakamano mantie. Nikech Nyasaye nochwewyo gik moko duto mi nobetie kanyo kanyo e kite owuon.ma opogore nyadi mang'ienya .Jo evolution lero .Wayudo bende ni choke mane oyudi ni nitie kamoro achiel ma nyiso ni ni negithoo kendo oi kgidichiel ma

okni nopogore opogore.magi duto miyo wayudo ni mumu ochung motegno kaka ranyisi ni kuom wechene duto.Chwech duto mag nyasaye bende miyo wafwenyo ni entiee.

Kik ngato wuondi

Weche moko mag oyuma ma jo evolution ni dhano noa kuom onger kod bim osewachi kuom higni maderom alufu achiel.To sechemoko katun machalo kaka dhano ma gidendo ni ancestors ma nyiso ni p[iny oseruako minambo mar jo evolution

Kaka ndalo medo dhi nyime jo sayans medo bugo weche moko mundo gjijhugo pachi mar evolution mondo obed gima en adieri.Higni moko mag Miche mokadho **jo sayans** no fwenyo ni ne nitie jayants maramogi dhano ma kawauono wanenogi.Nikech ne giromo kod dhano kendo ne gichal e yoremoko jo sayans.Koro tiyo gi wachno ni dhano noa kuom onger kod bimbe kendo giparoni mano e ranyisi. Ka jotim nonro nofwenyo jiants kod bimbe mane guyudo ka chokegi oikre.tiend jayants,kute jayants tiga mag jayants kod

liech mag joyants to bende Bimbe mag Jayants noyudi .to kata kamano pod choke mag jayant ma dhano noyudi omiyo weche gi go koro pod ok ler nikech gi gwenyore kod mumu ma en mana wach nyasaye eyore mang'enya ,paro mar “ evolution ”, osebed ka jiwu kod Jolendo mag “ Redio ”, kaachiel gi “T.V”, to ma e **GIMA OMIYO** geno kuom Nyasaye kod Mumu **BEDO MATEK** ne ji yiego.‘ evolution ’, ok oyie ni Nyasaye manyalo gik moko duto en **JACHUECH** .oloro dhot ne jal mawacho ni en **JACHUECH MAR GIK MOKO DUTO** .Maenyisowa ni Nyasaye onge kendo oketo **MUMA CHALO GIMA RIAMBO**.

“ Evolution ,” bende **TAMORE** ni Nyasaye **EN JAWAR**, nikech ka Nyasaye ong’e ,to chik mar chuny bende onge mangato nyalo ketho!**ONGE BOLRUOK** moro amora ne ngato angata .kendo maginyisowa ni thoo mar ringruok egiko mar ngima dhano.**Muma** puonjowa ni **Adam** ne ochwe maber ekar chakruok.Nochwego Dichiell to muma nyisowa ni en kod Hawa ne Gitimo Richo enyim Jachuechgi kendo koro gi dwarz Jawar mondo Richogi owenegi .Kendo opuochonjoni dhano nyalo yudo ngima mochwere manyakachineg kaka **MICH** maoa kuom **NYASAYE** ka gi lokore gi weyo richogi magi yie Yesu kendo gi luoro Jachuech (Tich jote 2:38).**Kawuononi** Jopujonj kod ngire kuondete oyie kuom “ evolution ” , kendo **GI RUAKO PARONI KUOM NYITHINDWA**.Gini chalo kwiri miketo etiend **JOKRISTO MAR ADIER!**. Ok gidwar ni nyithindo ngee ni nitiere fuenyruok mamoko mag **JO SCIENCE**.

Nondro mamoko malero kaka ngima mar dhanom nochakore Miriambogigo kagiruako epach nyathi to kendo onuoyore mang’eny to moko epache , Nyasaye to ne ok oyie wachno kano wacho e Muma ni ya , endalo chakruok ,**NYASAYE** nochwego polo gi piny ,” to paro mar dhano ka okethi kod satan (**Jo efeso 2:2**) koro wach mokwongo mane ondiki emuma en miriambo to kare muma duto en miriambo .kata ka muma ok en adier ni kech ogwenyore gi gima jo ,” evolution,” wacho ka muma riambio to ji mang’eny nyalo bedo **KAKA JO MOKIA NYASAYE KAPOK GI NGE’YO ADIERI MARE!**

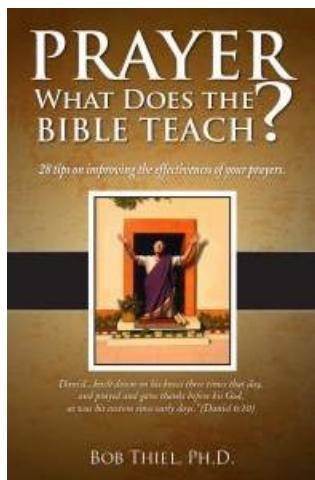
Satan maowuondo pinyngima (**Fueny 12:9**) emane ochano nukech en wuon miriambo duto

(**Johana 8:44**) to kendo ene ma okelo paro mar “ evolution”!.

Koro ing’eyo adiera ni muma kod sayans mar adier.Isefuenyo ni adiera yudore emuma .chuech mar Nysaye nyisowa ni **MUMA ONINGO KAPE KAKA ENNO!**

Somo muma biro medo fuenyoni adiera makende .Wabiro nge’ro ka okalo kuom muma kendo saysn mar adier.koro ibiro fuemnyo niya muma ohulo gima owacho!.**Penjo en ni :To be” jo evolution”**, ong’eyo adieri?**Dwoko en ni :** Gitiyo mana gi pachgi kendo gi thoro wacho wende mag miriambo – koro gi dagi wach Nyasaye.

**Weche piero ariyo gaboro ma nyalo miyo
lembwa chopi. Mar 6**

Ma buk ma puonjowa kuom lemo mondiki kod continuing church of God.

Ogoye gi Bob Thiel.

Ma en puonjoruok mar Auchiel kuom puonjruoge mang'eny kuom lemo.

Osebedo ka iwacho ni; “ **kanisa Nyasaye** osiko goyo chonge piny, man en gima nyiso jo Kristo mondo olem seche te .eyo mane ?E buge mokalo ; lemo ne oler tiende kendo yore piero ariyo kod achiel ne tiende kendo ondiki ; e bigni yore moko adek oseler kochakore gi mar gi mar 24:

**WACH MAR 24:KA WACH MORO
OBEDO NI TEK :PAR LAMO KOD
RIYO KECH.**

Nitie weche moko ma nyalo bedo ni tek notamo wang’I : ka en kamano ,to oingo itime ang’o?

Wangi ane gima muma wacho:17 eka ng’at moro nondwoke ni: japuonj, nende akeloni wuonda , nimar en gi Jachien marach moloke mumo.e kinde duto ma jachiendno obukee, to

goye piny ,kendo dhoge wuok buoyo, komuodo lake , kende otal nande akwayo jopuonjreni mondo ogol jachiendno to notamogi,”

Eka Yesu, nowacho ni ji niya ,”yaye , ma tieng’ maonge gi yie manade ! Nyaka karang’o ma onego obedie kodu? Kosos anachandra kodu nyaka karang’o ? **Keluru rawereno ira ka ,”** Omyo ne gitere ir Yesu .Gikanyo no mane jachiendno onenoe Yesu, nomiyo rawerano oguecho matek ,mi opodho piny ,kendo ong’eylore e lowo ka thoge wuok buoyo.

Yesu nopenjo wuon nnyathino niya , “ gima osebedo katimo kama chakre karang’o?

Nodwoke ni, “ **osebedo kotimo kamano nyaka oa e nyathi, kendo kum kinda mathoth gino osetino nege ,kagoye e mah kendo e pi, to kinyalo timonowa gimoro, to kechwa mondo ikonywa ,”**

Yesu nodwoke ni, “ ere gima omiyo wacho ni ngama oyie,”

**Gikanyano wuon rawerano nokok niya ,”
Ayie ,to konye nikech yien orem!**

Yesu noneno ka ji chako sudo machiegni,omiyo nokwero jachien matek kowacho niya,” In jachien mamiyo rawerani doko momo ,kendo kik ichak iduog kuome!,

Jachiendo noywak matek ,mi omiyo rawerano ogwecho malich , kowuok kuome .Rawerane noriere kanyo ka ng’ama otho!” to Yesu nomako lwete ka change ,mi oa malo

Kane Yesu osedonjo e ot .jo puonjne no Penje kar kendgi niya ,” **Ang’o momiyo wan ne ok wanyal** golo jachiendno?”**Yesu**

nodwokogi ni, “ onge gima nyalo golo jachien maka mano , mak mana lemo kende.

Lemuuru ka ngoyo erokamano!Bende
Nyasaye dwaro ni mondo igone erokamano kendo ipkae nikech mano e ma more?Ooyo.**Ji mang'en ok ong'eyo matut dwarz mar**
Nyasaye dwarz ni mondo itim kamano nikech ka itimo to in ema ibedo gi gweth mogundho .Eyo mane ?**Ng'e malong'o ni richoni ok osehinyi** kendi , to osehinyo nyaka ji mamoko .To ma ema nomiyo Nyasaye ochiwo wuonde mondo otho ne in (**Johana 3:16**) kendo okonyowa .Adier en ni nyaka wamor waduto oningo wabed mamor.**Kapogore kod** goyo erokamano ne luongni ,gweth mar chuny ,ngimani kod ngimani mar ringruok ,buk mar Zaburi obong' kod gik moko moningo ji ogoye erokamano. Oningo obedni isomo moko kuomgi mundo inwang' rieko.

WACH MAR 26: WUOYO KUOM RICHO MOTIM LING'LING'

Samoro isetimo richo ma pod ok ong'ere kendo ma pod ni eyo .Nyasaye ok nal winji ka iyie kod richo.

Ka dine bed ni richo mitna , to ruoth **NYASAYE** dine ok owinjo (**Zaburi 66:18**).**Bad ruoth nyasaye ok chiek** ,ma ok onyal reso ji bedne ite ok odino, ma onyal winjo wacho , to richou

PAGES34B

Ema oketho kindu gi Nyasaye – Adier richon ema osemiyo opandonu wang'e mondo kik owinj kwayou (**Isaya 59:1-2**).Jomoko tiyo tich maber mar pando richogi ne jowegi . jomoko bende pando richogi ne nyaka gi giwegi . Nyasaye ong'egi duto.ANyasaye

,ing'eyo , kaka fupa chlao, kenda onge richona kata achiel ma ikia (**Zaburi 69:5**).Nyasaye biro weyo tembe kod chandruok ochopo kuomi mondo omiyi teko mar loyo richo.

Owetena ,ka iyudo tem mayoreyore, to kwanreuru ka johawi nimar ung'eyo ni tem mitemogo yien ema niya ubedo gi kinda .to nyaka joma kinda nyaka giko mondo ubed joma olony kendo makare chutho ,ma ok uremo e yo more a mora Nyaka watem bedo joma kare e nyim Nyasaye ok ne wawegi; yesu nopusonjo ka wacho niya:Emomiyo nyaka ubed malong'o chuth kaka wouru mae e polo lomg'o (**mathayo 5:48**)wangi uru gima mana machon kod manyien gima I puonjwae ?Ka kamano ,to ere gima omiyo dhano adhana mathoni ng'ur , kikume nikech richona ? Ber wanon timbewa , kendo wapar ane kaka gibed , eka wadog ir ruoth Nyasaye.kwasudo ir Ruoth nyasaye ,to ber wasud ire gi chunywa to ok kwating;o mana bedewa malo kende .(**Ywagruok 3:39-41**).

PAGES36A

(27) Emomiyo ka ng'ato ochamo Makati mar ruoth ,kata ometho e kikombene e yo maok owinjore,to gi bura kuom ringer ruoth kod remb ruoth . (28)Kuom mano ,ng'ato nyaka nonre mondi ,eka ocham makatino kendo omethi e kikombeno.(29)Nikech ng'ato mochamo makatino kendo ometho e kikmbeno ka ok odewo ni gin ringer Ruoth,to okelo bura kuome owuon ,kuom chiemo kendo metho kamano, (30)mano emomiyo joma ng'eny kuom tuo kendo nigi midekre,kendo moko osetho ,(31)ka da wanonre wawegi mokwongo, to ok dwayud bura .(32)To ka ruoth kumowa kamano ,opuonjowa kik wayud bura kaachel gi jopinyni .(**1Jo korintho 11:27-32**).

To dhano ok oyie kuom wechegi wapor ni chandruogewa gin mag ringruok kendo gidwaro mondo konyruok mar ,chuny.

Mano ok olulo ni koro wawe konyo ringrewa, to nyaka be wainj dwarz mar chuny bende .

(7)Kiki iwe chuny wuondi ni riek,to luor aluora ruoth **Nyasaye** ,kendo bed mabor gi richo .(8)Tim ma kamano nochalni gi yath maber mathiedho adhonden ,kendo kueyo rem ma in go **Ngeche 3:7-8)**

(2)Ere gima omiyo ung'iewo chiemo ma ok konyu ,kuketho mwanduu kuom gima ok nyal yieng'on ka uchiko itu,mi uwinjo gima awacho,mi uwinj ndahth gima uchamo.(3)Biuru ira mundo uchik itu ni gima awacho.Adier, winjuru wachna mundo ubed mangima .eka abiro timo kodu singruok mochere ka a singora ni abiro herou gi chunya duto ,kaka ahero Daudi.(**Isaya 55:2-30).**

(12)E bath aora kon gi koni kit yien duto ma olembogi lechamo nodongie .obokegi ok notwo ,bende ok giniwe mak ginyago olemo ,to ginbed ka ginyak due ka due ,nikech pi ma giyudo moi kawuok e hekalu .Obemb yien – go ema ji nocham, to obokegi nothi edhruokgo .(**Ezekiel 47:12).**

(7)To bed mabor gi sigendni manao mag pinyin maonge tiendgi .bed kipuonjori timo timbe mowinjore gi **luoro Nyasaye** .(8) Ing'eyo ni kang'ato oketo chunye kuom tuke mag rieyo del, to mano konye mana eyore mokon kende ,to kangato oketo chunje kuom luoro Nyasaye,to mano konye eyor duto nikech okelone gueth enigma masani, kendo enigma mabiro bedne.(9)Wachno en adier .kendo owinjore ji oyiego chuth.

(10)Mano emomiyo watiyo matek kendo wakedo ,n ikeh wan gi geno kuom Nyasaye manyoma,majawar mar ji duto ,to moloyo Jawar mar joma oyie.(11)Puonj ji wechgo ,kendo chikgi .(**1 Timotheo 4:7-11).**

Nonri kendi kendo ilokri .Parni muma puonjo niya : (12)Emomiyo ng'at maparoni ochung motegno mondo otang kik opodhi.(**1 Jokorintho 10:12).**

Waduto wadwarz yie kaoduogo: (8) Ooyo ! A wachonu ni, nog'adgnigi bura kare piyo piyo chieng' ma woud dhano obiroe e piny. Uparoni nonwang' joma oyie kuome koso? (**Luka 18:8).**

Yesu nowacho ni endalo giko yie marwa nobed matin .Waduto wadwarz mondo wabed gi yie motegno.Onengo wabed gi lokruok.

Puonj mang'eny kuom lemo yudore e bugwa mondiki ni **WHAT DOES THE BIBLE TEACH?**

**Wachopo
Mathayo 24:14 kod**

Kanisa Nyasaye madhi nyime
www.ccog.org

Weche mokor mawuok e Muma pile yudore
www.cogwriter.com

CCOG.ASIA....This is a website focus on Asia. It has articles in Mandarin Chinese as well as some in English, plus some items in other Asia languages.

CCOG. EU---- This is a website targeted towards Europe, It has materials in many European languages.

CCOG.IN---This is a website targeted towards those of India heritage, and includes materials in Hindi.

CCOG MZ---This is a website targeted towards those in New Zealand.

CCOGAFRICA.ORG This website is targeted towards Africa, it has material in many African languages

CCOG CANADA.CA----This is a website targeted towards those in Canada.

CDLIDD.ES----La continuacion de la Iglesia de Dios.

This is the Spanish language website for the Continuing church of God.

PNIND.PH----Patuloy na Iglesia ng Diós.

This is the Philippines oriented website with items in English and Tagalog

BibleNewsProphecy channel
www.youtube.com/BibleNewsProphecy
continuingCOG channel
www.youtube.com/continuingcog
continuingCOG Africa channel
www.youtube.com/ccogafrica

Continue Church of God bende tiyo gi buge matindo
mogo chapa kod buge mamoko kaachiil gi barupe
ne owete ma jiwo

Mathayo 24:14 kod Mathayo 28:19 – 20.

Luo Edition

